

Szent Bernát világosvölgyi apátúrnak Az jó életnek módjáról való könyve

III. füzet

Sajtó alá rendezte és a bevezetőt írta

T. Fejes Ildikó

Szerkesztette Bogár Judit

Az átírást ellenőrizte Déri Eszter

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar
Piliscsaba, 2013

Pázmány Irodalmi Műhely

Lelkiségtörténeti források

A forráskiadás a TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0014,
'TEHETSÉGTÁMOGATÁS A PÁZMÁNY PÉTER KATOLIKUS
EGYETEM KILENC TUDOMÁNYÁGÁBAN' c. projekt
támogatásával készült.

A sajtó alá rendező a pályázat készítésekor
a PPKE BTK hallgatója volt,

a kötet szerkesztője ugyanott
az Irodalomtudományi Doktori Iskola oktatója,

a kötet lektora pedig doktoranda.

A kötet tördelőszerkesztője Finta Gábor, a doktoriskola témavezetője.

A tartalomjegyzék és bevezető tanulmány az első,
a névmutató a harmadik füzetben található.

ISBN 978-963-308-098-6

ISSN 2064-0250

mesterségének auagi tanúságának rendiben. Oluassuk a szent Apostolok felölis, miuel hogi az [356] Istennek mind éhségben es szomiúságban egiaránt szolgáltnak: mint Szent Pál apostolis, éhségben es szomiúságban, sok böitölésekben, hidegben es meztelenségben, es sok uigiázásokban. O *Christus*nak Jegiese, uadnak elégséges példáid, melliekhez képest az uilági, földj gazdagságokat meg útálhatod, es az menieieket azok helet kiuánhatod: mert az kik ez uilágon gazdagok akarnak lennj, esnek az ördögnek késértetiben, es töriben, es sok ártalmas kjuanságokban, melliek el meritik az embert az ueszedelemben. Örömet meg útállíák az földj gazdagságokat, az kik igazán es tökéletesen kiuánniák az menieieket remenségek[357]ben: mert az io akaratbol ualo szegenség uiszj bé az embert az menjegnek országában. Nem auégre iöttönk az Clastromban, hogi ott az giöniörüségnek keniességében élliönk, hanem hogi uigiázással, imádsággal, böitöléssel, soltár énekléssel, ellensegönk ellen ualo küszködéssel jussönk az *Christus*nak segítségével, az nekünk ígértetet országban. Mert azértis meztelen születönk az uilágra, meztlen iárúlonk az Keresztségre, hogi azonképpen meztelen, es akadék nélkül érkezönk az meniországbán. Mel'i igen nem illendö, es képtelen, s' rüt dolog, hogi kit az annia meztlen szült, kit az [358] földis meztelen fogadot, gazdagon mennien bé Meniországbán? Könieb az teuének az tö fokon által kelnj, hogi sem mint az gazdagnak bé mennj Istennek országában. Job inkább szükölködj, hogi sem mint töbrol többet birnia. Jgen fösuénj az, kinek nem elég az úr. Szerelmes Néném, hogi ha ez uilágon az *Christus*ért éhséget, szomjúságot, es meztelenséget szenedönk, ugian azon mj urünk Jesus *Christus*sal egietemben, ingien az Meniországbán öruendeznj fogünk. Amen.

A Zúgolodásról. XLVII. szó.

Az mj sziüünknek szállása [359] az Istennek malasztia által szenteltetik meg, es a szent léleknek ben lakása által, mikor otben uagion a szeretet, békeség, kegiesség, alázatosság, egiesség, szelédség, es egiéb hasonló ioszágok. Ezek az mj gazdagságink, ugimint az io erkölcsök, es ioszágos

cselekedetek. De hogi ha kezdünk magonk között uezsekednj es zúgolódnj, es háborganj, leg ottan ezektől az lelkj jóktól üressen maradónk es mezitelen. Miért? Azért mert az jóságos dolgok nem marathatnak eggiütt az uétkekkel: aminthogi az keués kouász az egész téstát meg sauanijtia. Valakj Istennek igaz szolgália, [360] meg kel sziuében gondolni meli igen nagi gonosságban, es kár uallásban esik, hogi ha idő szerént ualo dolgokért zúgolódik: es a honnét meg kellet uolna gazdagulnj, iobban meg szegéniedik. Melliek az mj gazdagságink? nem egiebek hanem az jóságos dolgok: mellieket könnyen el uezstiük hogi ha az ételért, auagi italért zúgolódónk. Nagi uétek a zúgolódás. azért mondgia Szent Gergeli: Senkj az Istennek országát el nem uezsj az kj zúgolódik, senkj sem zúgolodhatik azok közül ki aszt uezsj: Az bolondnak sziué, ollian mint a széna hordó [361] szekérnek csikorgó kereke. Jllienek sokan az atiafiak es nénéink a szerzetnek giülekezetiben, kik testj kiuánságok alá uadnak uettetue, es soha meg nem szünnék zúgolódnj. Azért szerelemes Nénem igen szükség mi nékünk elő uennönk Szent Pál apostol tanácsát, kj aszt mondgia: Se ne zúgolodgiatok, mint nemelliek ő közülök zúgolóttak, ugimint az puztában, es el uezstenek az pusztító büntetés miá. Veszedelmes azért nékünk zúgolódnánk, hogi netalántán el ne uezszönk az pusztitótúl az Clastromban, amint ők el uezstek az puztában. Oltalmazzuk azért nielüünket a zúgolódástól, hogi (kit Isten ne adgion) amint ők el uezstenek ez uilágon, mj el ne uezszönk az más uilágon. [362] Azért ne zúgolódgiónk, hogi netalántán miképpen azok el uezstenek ez életben, mi el ne uezszönk jöüendöre az örök életben. Meg ójuk magunkat minden morgástól, hogi netalántán amit ők szenuettenek testekben, mj ne szenuedgiük lelkünkben. Jgi szól megént Szent Pál apostol nékünk tanácsot aduán: Se ne késértcszük ugimond, az *Christust*, amint nemelliek ő közülök késértették, es az kigióktól el uezstenek. Az *Christust* késértj, az kj az életért, auagi italért, auagi az ruházatért zúgolódik, amint ugian azon népről meg uagion irua: Késértették az Istent az ő szüekben, hogi élést kérnének az ő életekre. Es ismét: Es zúgolóttak az ő sátorokban, es nem halgatták az urnak szauát. [363] *Christust* késértj, az kj az Clastromban szükség fölött ualókat keresuén zúgolódik. *Christus* ellen cselekeszik, kj az Clastromban többet keres

hogi sem mint kellene. *Christus* ellen uétkezik, kj az *Clastromban*, földj es mulando dolgokat kiuánuán, feiedelmit meg botránkoztattia. Es az kígióktól el uezstenek, ugimond Szent Pál. Miért uezstették el őket az kígiók, hanem miuel hogi az kígio mérges állat, es minden az kj zugalódik, ördögnek mérgét tartia az nieluén? Jnnét mondgia Szent Jacab apostol: Az nieliüü niughatatlan gonozság, rakua halálos méreggel. Meg kel azért magunkat öriznönk az morgástól, hogi az halálos es ördögi méreggel el ne uezszönk. *Christusban* nékem szerelmes Néném, halliad mit mond [364] Urúnk *Jesus Christus* az Euangeliomban: Mondom tinéktek, ne legietek szorgalmatosok az tj életetekre, mit egietek, sem testetekre, miuel ruházkodgiatok. Mintha niyluábban aszt mondaná: Az Isten kj tinéktek lelket adot, ételtis ád: es az kj testet adot, ruhátis ád. Es utánna uetj monduán: Lássátok az égi madarakot, mert sem nem uetnek, sem *nem* giüitnek, sem az csürökben *nem* takarnak, sem az pincszékben, es az Isten el táplállia azokat: azaz, ha az Isten gondot uisel az madarakra, melliek ma uadnak, s' holnap *nem* léznek, mellieknek lelkek halando, mennél inkább az ö szolgajnak es szolgáló leánijnak élést es ruházatot ád, kiknek lelkek meg [365] *nem* halhat, es kiknek ígértetik az meniegnek országa? Es ismét ugian ottan: Tekéncsétek meg az mezőj liliomokat mint nőnek, *nem* múnkálódnak, sem fonnak, sem *nem* szönek, es az Isten il'i szépen öltöztetj azokat: mennél inkább ruházza az ö szolgait es szolgáló leánijt? Meg *nem* ölj az Isten az ö szolgainak lelkeket ehséggel, uagi szomiusággal, auagi ruhátlansággal. Es ígi feiezz bé: Keressétek ugimond, elsöben az Isten országát, es az ö igasságát, es mind ezek hozzá adatnak tjnëktek. mintha aszt mondaná: szolgálhatok az urnak félelemben, énekellietek, es öruendezzetek nékj nappal es éijel ret[366]tegéssel, es ö meg adgia tinéktek minden szükségteket mind ez uilágon, s'mind az más uilágon. Az kik az Istent keresik semmi ióból meg *nem* fogiatkoznak. Szerelmes Néném, az Isten, kj téged kj hozot az te atiadnak házából, ha szolgálattiában uéig meg maradsz, meg adgia néked az ióban sziuednek kérésit. Amen.

Az Tulaidonról. XLVIII. szó.

Szerelmes Néném, az mj magán ualo nagi uétek uagion az Istennek szolgálai közöt, ne találtassék [367] soha te benned. Minden eszköz ualamj az Clastromban uagion, mindennek köz. Hogi ha azért az Isten szolgáló leániának ualamj el röitöt marháia uagion, auagi tulaidona, meliben semmit sem tudnak az Istennek töb szolgáló leánij, lopot marha az, es lopásnak büne. Miért? mert mindeneket köz képpen bir az Isten szolgáló leánijual eggiütt, es ugimint tulaidont el röit ualamit magának. Alattomban ualamit tartanj, es nem közönsegesen az Istennek töb szolgáló leánijual, nem külömb az, mint ualamj tulaidont magának el röitenj. Lopás ez, es niluán ualo álnokság: Az igen nagi bün; az pokolnak úttia: Ezen az utón [368] mentenek alá pokolban az oruok, es lopók. Mert aszt mondgia Szent Pál apostol, hogi sem az oruok, sem az ragadozók nem bíriák az Istennek országát. Az Istennek szolgáló leánia, kj magát az Clastromnak közlésétől el ualasztia, ualamit ugimint tulaidont el röituén, köuetkezendő dolog, hogi az meniej életnek társaságátólis el ualasztassék. Sokan iönek az Clastromnak közönseges társaságában, de amit nagi keserűség nekül meg nem mondhattiuk, nem élnek abban minniáian az Euangeliom szerént. Az Clastromban uadnak az Jesus *Christus*nak szent Apostoli, ott uagion Judas Scariothis az úrnak arúlóia, es ott [369] Ananias az ő feleségéuel Sapphiraua: Es ott uagion Giezz Helisaeusnak tanituánia. Az kik azért az Istenért mindeneket el hadnak ez uilágon, az Apostolokhoz képest, csak az örök életnek keduéért, ugian azon Apostolokkal egietemben öruendezni fognak jutalmokat uéuén az örök boldogságban. Az kj kedig minek utánna az Clastromj életre tért, az Clastromnak marháiában csalást mérészlik tennj, Judás az es Judásnak büntetését érdemlj pokolban; miuel hogi abból az mj közönseges, tulaidonságot teuén, meg merj csalnj az egész kösséget. Az kik azért az uilági életről az Istennek szolgálattiára [370] térnek, hogi ha azokból, amiek uolt uilági állapattiokban, egi részt magoknak meg tartnak, másik részét kedig magokkal az Clastromnak adgiák, Ananiással es Sapphiraua egietemben, az átoknak sententiáit érdemlik. Az kj kedig az uilágból az Clastromban iöuén, hogi ha mit maga házánál nem bírhatot, aszt akaria bírnia, auagi aszt keresj az Clastromban, kétség

nékül Giezinék poklossága reá ragad, es azon poklosságot melliet szenedet Giejz testében, ez szenedni fogia lelkében. Tiszteletes Néném, amint feliül meg montam tenéked, nagi külömbség uagion azok között, kik az Clastromban élnek, [371] azoktól kik az Apostoloknak erkölcsök szerént élnek az Clastromban. Az kik kedig mind azokból, amiek uolt az uilágon, auagi amiek uagion az Clastromban, semmit el nem röitőnek, azokra illik a soltár éneklő prophétának imez mondása: Jo kedig nékem az Istenhez ragaszkodnom, es az Istenben uetnem reménségemet. Jsmét imez mondása: Vesd az úrban az te gondolatodat, es ö el tart, el táplál tégedet. Az kik uiszontag mint Judás Scarioth tulaidont tartnak, auagi az Clastrom marháiaból el röitőnek, azoknak illik imez mondás. Fel mennek mind az Meniorszáig, es ismét le szállonak mind az melíségnek fenekig, [372] az ö lelkek niomorúságokban meg epedtek. Az kik kedig Ananiással es Sapphiráual, azokból amiek uolt az uilágon, egi részt az Clastromnak adnak, másik részét kedig magoknak tulaidon képpen meg tartiák, azoknak ez a mondás illik: Az kik ereiekben bíznak, es gazdagságoknak sokságában dicsekednek. Azoknakis, kik mint szintén Giezi, amiek nem lehetet az uilágon, aszt az Clastromban keresjk, ez mondás illik: Jhon az ember kj az Istent nem tette az ö segítségévelnek, hanem az ö gazdagságának sokságában reménkedet, es el bizta magát az ö hiuságában. Te azért tiszteletes Néném, semmit el ne titkol'i, semmit el ne [373] röics, semmit magadnál röitőkben el ne tégi, röitőkben semmit ne tarcs, semmi nálad röitue ne maradgion. Valamid uagion, engedelembol tarcsad: ha mid uagion, áldomással bíriad. Az Abbatissa auagi Priorissa szabadsága nélkül, semmit ne tarcs, semmit áldomás nélkül el ne uégj, szabadság nélkül semmit uiszontag másnak ne adgi. Tiszteletes Szüz, uesd az Úrban gondolatodat, es ö el tart téged.

Az Jmádságról. XLIX. szó.

Halliad szerelmes Néném, mit mondok: Jdö elöt imád[374]kozni gonduiselés. Rendelt időben imádkozni engedelmesség. Az jmádságnak idejét el mulatni gonduiséletlenség. Annál gyakrabban ualónak kel lenni

az jmádságnak, mennél hasznosb. Aszt mondgia urúnk az Euangeliomban: Mindent ualमित kértek imádságtokban hiuén, el uészitek. Es Szent Pál apostol: Szüntelen jmádkozzatok. Es Szent Jacob: Sokat használ az igaznak szorgalmatos jmádsága. Tiszteletes Néném, az imadság elöt keszics el az te lelketet, es ne légi ollian mint az ember, kj az Istent késértj. Az jmádságbannis keszicsed magad, es mutasd meg az te lelkj esmeretedet sziuédből, hoga béuségesb malasztot nierij [375] az te Istenedtől. Akkor imádkozol igazán, midön külömbet *nem* gondolsz sziuédben. Hamaráb haiol az bíró az kérésre, ha az bünös az ö gonosságából meg iobbúl. Az jmádság szüütöl igazodik, es nem az aiakoktól. Job a szüünek ueztegségében imádkoznj, hoga sem mint pusztá beszéddel az elmének igiekezete kjüül. Tiszta az imádság mikor az ö ideiében az fellieb ualo gondolatok aszt fel *nem* zauariák. Mert tauul uagion az Istentől az a lélek, meli az ö imádságában uilági gondolatokkal foglalatos. Két képpen bántatik meg az imadság, hoga akj mit kiuán meg *nem* nierhetj, ugimint [376] hoga ha mégis ember gonoszt cselekeszik, auagi hoga ha az ellene uétetnek tellies szüüéből meg *nem* bocsát. Meniej az mi elménk, es akkor nézj iól imádságában az Istent, mikor *semminemü* uilági gondokkal, auagi uétkekkel akadékot *nem* szerez magának. Mikor ualokj imádkozik, a szent lelket hija magához: kj minek utána el iouend, leg ottan az ördögöknek minden késértetj, melliek embernek elméiében bé merülnek, *nem* szenuedhetuén a Szent léleknek ielen uóltát, el szaladnak. Az kj meg bántatik, meg *ne* szünniék imádkoznj azokért kik ötet meg bántották: egiéb[377]képpen az úrnak itelletj szerént uétkezik, kj az ö ellenségiért *nem* imádkozik. Amiképpen *semmjféle* oruosság *nem* használ a sebnek, hoga ha még benne uagion az uas: azonképpen *semmi* *nem* használ annak imadsága, kj giülöséget uisel az ö szüüében. Vétkesen terieztj kj kezeit az Istenhez, az kj az ö cselekedetit imádságában kérkedes képpen mutogattia, mint az Pharisaeus az templomban kérkeduén imádkozék, es az io cselekedetekből inkább dicsére önnön magát, hoga sem mint az Istent. Szerelmes Néném, jmádkozzál únatlan könj hullással: imádkozzál szüntelen, köniörögij az Istennek mind [378] éjjele es nappal. Vége *ne* szakadgion az imádságnak; giakorlatos legien az imádság: mindenkor készen legien az imádságnak fegiuere. Kj *ne* essék az te szádból az

jmádság: tarcs magad az jmádságban: gyakran állassad magadat az jmádságra. Sírj' mindenkor es keseregij': kel'i fel eijel az jmádságra: uigiáz, es jmádkozzál: jmádságban es köniörgésben uigied az étcszakát: légi szorgalmatos az éijelj uigiázásokban. Egi keués ideig szemeidet bé húnjuán, ismét jmádkozzál. Az gyakorlatos jmádság el uerj az ördögnek sebes nijlait. Az mindennapi imádság meg giözi az ördögnek mérges nijlait. Az [379] jmádság első ioszágos dolog az késérteteknek ostromj ellen. Az jmádság meg giözi az ellenségeknek késértetit, meg giözi az ördögöket, meg giözi az tisztátalan lelkeket. Az jmádság által meg giözztetnek az ördögök: minden gonosz ördögöket meg bír az jmádság. Tiszteletes Szüz, legien tiszta az te imádságod. Intlek téged szerelmes Néném, hoga jmádkozzál az jó emberekért, hoga uéig meg maradjianak az jókban. Azonnis kérlek téged, hoga imádkozzál az gonosz emberekért, hoga az gonoszból ióra térienek. Jmádkozzál az te barátidért, imádkozzál ellenségidértis. Imádkozzál minden hiuekértis, eleuenekért [380] es holtakért. Jgazodgiék az te jmádságod mint az égö áldozat az Istennek eleiben.

Az Oluasásról. L. szó.

Az imádság által tisztulunk meg az büntöl, az oluasás által tanitatónk meg mit cselekedgiönk. Mind az kettő jó, ha idő es szabadság uagion reá: holot kedig nincsen, iob imádkozni hoga sem mint oluasnj. Mert mikor imádkozónk, az Istennel szólónk: mikor oluasúnk, az Isten szól uelünk. Szerelmes Néném, ha az Istennel akarsz mindenkor [381] lennj, midenkor jmádkozzál, es mindenkor oluass. Jgen szükséges nekünk a isteni dolgokrol ualo oluasás. Mert az oluasásbol tanúlliuk meg mit kellessék cselekednönk, mit kellessék táuoztatnönk, houá kellessék igazodnönk. Innét mondgia az prophéta: Szöüétnekül uagion az te igéd az én lábaimnak, es uilágosságul az én ösuénijmnek. Az oluasással neuekedik az értelem es okosság. Az oluasás imádságra tanit minket, es múnkára. Az oluasás oktat minket a szorgalmatoskodó es elmélkedő életre: azért mondatik a soltárban: Boldog az ember, kj az Úrnak törueniében mind nappal es éijel elmélkedik. Az [382] oluasás es

Imádság ol'í fejiuer, melliel meg giözzettetik az ördög: ezek az eszközök, melliek által az örök boldogság meg találtatik. Az imádság es oluás által meg rontatnak az uétek, es jóságos erkölcsök tápláltatnak az lélekben. Az Isten szolgáló leániának mindenkor imádkoznj es oluásnj kel. Innét mondgia az királj prophéta: Akkor én meg nem szégienuök, midön által nézem minden parancsolatidat. Azért *Christus*ban nékem szerelmes Néném, légi giakorlatos az imádságban, légi állandó az jásoknak elmélkedésében, légi szorgalmatos az Istennek törüéniében, okoskodgial az istenj törüéniekben, giakor legien tenéked az oluásban ualo szokás; legien néked az oluás, az törüén[383]nek mindennapi elmélkedésére. Az oluás el uészj az életnek fogiakozását, el uonza az embert az uilágnak hiúsagától. Az oluással neuekednek az értelem es az okosság. Mert az oluás meg tanit mit miuel'i, meg itéllj mit táuoztass el, meg mutattia houá menij; Sokat használzisz uéle mikor oluass, de ugi ha amit oluass, megis cselekeszed. Tiszteletes Néném, nijsza meg az Isten az te sziuedet az ö törüéniében, es parancsolatiban.

Az Munkálkodásról. LI. szó.

Jeremias prophéta mondgia: Emelliük fel sziiüünket, kezeinkel egi[384]etemben az Istenhez. Az kj imádkozik es munkálkodik, fel emelj sziuét az Istenhez kezeiuel egietemben. Az kj kedig imádkozik es nem munkálkodik, sziuét emelj az Istenhez, es nem kezeit. Viszontag az kj munkálkodik, es nem imádkozik, kezeit emelj az Istenhez, es nem sziuét. Azért szerelmes Néném, szükség nékünk hoga sziiüünket az imádságban az Istenhez emelliük, es kezeinket munkálkodással az Istenhez kj niúijcsuk. Miért? Azért bizonnial, hoga az parancsolatokra ualó gondiuseletlenségéből meg ne feddessönk, midön csak imádsággal, auagi csak munkálkodással keressük iduösségünket meg nier[385]nj. Azért mondgia Szent Pál apostol: Az kj nem munkálkodik, ne egiék. Az *Christus* szolgáló leániának mindenkor kel imádkoznj, ouasnj, es munkálkodnj, hoga netalántán az buiaságnak lelke meg ne csallia az heuolkodó elmét. Az testnek giöniörüsége múnka által giözzettetik meg. Szerelmes Néném, ozd el magadnak az napi köz idöt három részre:

eggikben jmadkozzál, másikban oluass, harmadik részében munkálkodgiál. Salamon kiráfi, heuolkodás által keuerödöt sok buiaságokban, es az buiaságnak kiuánsága által báluániokat imáda. Tiszteletes Néném, igen szükséges tenéked ez három dolog, ugimint az [386] imádság, oluassás, es munkálodás. Az jmádság által meg tisztulánk, az oluassás által tanitatónk, az munkálodás által boldogitatónk: amint mondgia a Szent Lélek a sóltárban: Mert az te kezeidnek munkáit észed, boldog uagi, es iól lészen néked dolgod. Ha midön az oluassástól meg szünsz, munkálodnod kel, hoga soha ne légi heuolkodó, mert az heuolkodás ellensége az léleknek. Hamar meg csallia asztot az ördög, kit heuolkodua talál: Mindennap bé megien az ördög az Clastromban, es ha kit heuolkodua talál, mingiárást uádollia. O *Christus*nak Jegiese, meg lásd hoga midön az ördög bé megien [387] az Clastromnak rekesziben, es kinek kinek cselekedetit meg uisgállia, ualamit te körülöd ne talállion, honnét uádothasson téged. Ennek okáért intlek tégedet, *Christus*ban nékem szerelmes néném, hoga Jesus *Christus*nak szeretete által ne légi soha heuolkodó. Kérlek hoga ne csak szóual, hanem jo cselekedetekkelis mutazd meg társaidhoz, az *Christus*nak szeretetit. Akkor szeretöd igazán az Istent, hoga ha az ö szeretetiért amj iokat cselekedhetel, meg cselekeszed. Szükség hoga minden kegies lélek meg mutassa magában az Istennek szeretetit mint szent beszédiben es cselekedetiben. Innét uagion hoga az lelkj szent Énekekben, az Jegies, tudni illik az *Christus*, iegies mátkáiát, [388] ugimint az kegies lelket ékessitj monduán: Tégi engem mint egi pecsétet az te szüedre, es az te karodra. A szüiben uadnak az gondolatok, es az karokban az munkálodások. Azért az Jegiesnek szüére es kariára, pecsétül uettetik a szeretö Völegénj, mert az kegies lélekben, mind akaratóból es cselekedetből nijluán meg ielenik, menire szeretessék ö töle az meniej Jegies; mert soha nem heuolkodó az Istennek szeretete. Ha kedig szeretet, nagi dolgokat cselekeszik: ha kedig nem cselekeszik es nem munkálkodik, nem igaz szeretet. Kérlek azért téged, tiszteletes Szüz, hoga tökéletesen szeressed az Istent, es hoga az ö szeretetiért soha heába [389] ne üfi uesttég. Hogiha az Istent igazán szeretöd, egi órában sem heuolkodol: ha az Istent bizonnial szeretöd, el táuoztatod az ö szeretetiért az heniélést: Hoga ha tellies szüeddel szeretöd az Istent, minden időben meg ueted az heuolkodast. Az kj az Istent tellies elméuel

szeretj, az Istenért férre uetj az időnek ürességét. Az Istennek országa nem adatik az heuolkodóknak, hanem azoknak, kik az Istennek szolgálattiában szorgalmatosok. Az Istennek országa nem adatik az buidosóknak, de az Istenért méltán munkálkodóknak. Az kik az io cselekedetekben restek es meg hültek, nem lészen heliek az [390] Istennek országában. Az buiaság hamar meg csallia az heuolkodó embereket: az paráznaság hamar meg eitj az heniélő embert: meg csallia az idestoua búidosó embert. Az buiaság inkább égetj aszt, kit henielle talál. Az buiaság enged az munkáknak, dolgozásoknak, szorgalmatoskodásnak, es fáratságnak. Giakorta ember az munkalodás által meg giözi az buiaságot. Mert az dologban meg fátat test, nem giöniörködik az gonoszságban. Minekokáért *Christusban* szerelmes Néném, kerül el az heuolkodást: ne szeressed az heniélést: fáraszsad testedet az munkáual. Giakorliad magadat [391] io munkában; io dologban fáradgi: keress magadnak hasznos dolgot, meliben foglaltassék elmédnek igiekezete. Az te io dolgoz es igiekezeted legien mindenkor az Istenben. Amen.

A Soltár es Dicséret mondásról. LII. Szó.

Szerelmes Néném, mikor az Istennek szine elöt énekelsz psalmusokat es hymnusokat, aszt forgasd elmédben, amit szódban énekelsz. Elméd égiet értcsen szoddal, egiet értcsen nieluettel: ne gondolj mást attól amit énekelsz. Hogi ha külömbet énekelsz elmédben, es külömbet [392] énekelsz szódban, el uestted munkádnak hasznát. Hogi ha tested az Egiházban uagion, es kiüül buidosik elméd, el uestted jutalmodot. Azért mondgia az Isten: Ez a nép engem csak aiakiual tisztel, az ő szíue kedig táuul uagion én tölem. Mert amint mondgia Szent Pál apostol: Eneklek lelkemmel, éneklek elmémmelel: éneklek számmal, es szíuemmel. Jó azért mindenkor jmádnj az Istent elméuel: Jó a szónak hangosságáualis, es dicséretekel, es soltárokkal, es lelkj szép énekekkel dicsöitenj az Istent. Amint hogi imádságokkal segitetönk, azonképpen a soltároknak igazodásiban giöniörködönk. Az ének[393]lésnek jo szokása uigaztallia a szomorú szíueket. Az éneklés az Egiházban örüendzetj az

embereknek elméiket, igaztallia es giöniörköttetj az keduetleneket, serkengetj az resteket, siralomra inditia az bünösöket: mert ha szintén keméniekis az uilági embereknek szüek, de mihent a soltároknak, es egiéb lelkj szép énekléseknek édességét halliák, aietatosságnak szeretetire térnek. Vadnak sokán kik a soltároknak édes giöniörüséges uóltából, szüekben töredelmességet uéuén, bünöket meg sirattiák. Az jmádság csak ez ielen ualo életben öntetik kj az bünöknek bocsánattiára: a soltárok éneklése kedig ielentj az Istennek örök[394]ké ualo dicséretit az örök boldogságnak örö mire. amint meg uagion irua: Boldogok uram kik az te házadban laknak, örökkön örökké dicsérnek téged. Valakj hiuen, es figielmetes elméuel éneklí a soltárokat, neminémü képpen az Isten angialinak társaságában áál. Hogi uagion az? Mert az ember az ö kicsín mértéke szerént azont dicsérj az földön, kit az Angialok szünetlen imádnak es dicsérnek az meniországbán. A soltár éneklés neha minket köniuezésre jndit, neha kedig jmádságra. A soltárok cselekeszik minékünk hogi keduesek legienek az eijelj uirasztások, monduán: Öruendezzetek igazak az Úrban, igazakat illet [395] az egiüt ualo dicséret. Az psalmusok hirdetik minékünk az napnak első oráiat az uilágosságnak öruendezéséuel, kezduén az Primában: Deus in nomine tuo saluum me fac: Isten, szabadics meg engem az te neuedben, es az te erődben itélj meg engem. A soltárok szentelik fel nékünk az napnak harmadik oráiat, mjkor aszt mondgiák az Tertiában: Et ueniat super nos misericordia tua domine: Es szállion reánk uram az te irgalmasságod: es az te iduösséged az te mondásod szerént. A soltárok öruendeztetnek minket az napnak hatodik oráiakor a Sextán, az keniérnek meg szegésében az kereszt fán. A soltárok az napnak [396] kilenczedik oráiat, az Nonakor fel szabaditiák az böitöket, es minket meg elegítenek édességgel, es lelkj giöniörüséggel. A soltárok az Istennek aiánlonak minket az napnak estuelj oráiban Vecserniekor, monduán: Dirigatur domine oratio mea: Jgazodgiék uram az én imádságom, mint az füstölgő áldozat, az te szined eleiben: az én kezeimnek fel emelése estuelj áldozat. A soltárok intenek bennönket hogi áldgiuk es magasztalliuk az urat, az Completára monduán: Ecce nunc benedicite Dominum, omnes serui dominj. Jme immár áldgiátok az Urat minniáian kik az urnak szolgáltok. Christusban nékem szerelmes Néném, erössen meg tarcsad

[397] elmédben, az mj az Istennek füleiben io hangosan szól az kegies lélekkel. Jo keduel es szeretettel, es aietatossággal énekellied az Istennek a soltárokat, dicséreteket, es egiéb lelkj énekeket. Jnnét uagion hogi az meniej Völegénj (tudni illik az *Christus*) az lelkj szép Enekekben, íntj az ö Jegiesét, ugimint az Aniaszentegiházat, uagi az kegies lelket, monduán: Mutasd meg nékem az te szinedet, zönögiön az te szozatod az én füleimben, mert édes az te szozatod, es szép az te szined. Te ugimond, én szeretöm, kj az giöniörüséges elmélkedésnek ágiacskaíában fekszel, mel'iben soltárokkal, dicséretekkal, lelkj énekekkel, es jmádságokkal kjuánkozol nékem kedueskednj, ierel, es mutasd meg né[398]kem az te szinedet, az az, jöij kj az te szüednek röitök heliéből, es egiebeknek példáiára, mutasd meg az te ioszágos cselekedetidnek szép színét, hogi midön ök láttangiák az te io cselekedetidet, dicsöitcsék az meniej Szent Atiát. Zönögiön az te szozatod az én füleimben: tudnj illik az praedikállásnak szozattia, az istenj dicséretnek szozattia, az öruendezésnek szozattia, mel'i egiebeketis az én dicséretemre, es dicsösségemre indícson. A soltár ének giöniörköttetj fülöket az halgatóknak, es az hiueknek lelkeket az ió életre tanitia. Az éneklöknek egi legien szozattiok, es az Istennek Angialial, kiket személiek szerént nem láthatónk, [399] elégicsük az dicséretnek szözattiát. Az Isten szolgainak mindenkor kel dicsérniek az Istennek neuét, amit ielentnek az fel'ül ualo uizek, melliekröl mondgia a szent irás: Aldgiátok minden uizek, melliek az egek fölöt uadnak, az urat. Mert az uáasztottak soha örökké meg nem szünnek dicsérnj az Urnak neuét. Az alsó, auagi fenék uizekröl kedig uagion meg mondua: Giüllionek öszue az uizek, melliek az éég alad uadnak, mind egi hel're, es tessék meg az mi száraz. Mert az gonoszok, kik most az egész uilág szerént el szélliettenek, öszue giülnek az más uilágon az pokolnak kjnniára. Az hiueknek úntalan [400] kel dicsérniek az Istent szép dicséretekkal, mert giöniörködik az Isten azokban. Mert hogi igenis giöniörködik az Isten az hiueknek dicséretiben, bizonitia ö maga az meniej uölegénj, ugimint *Christus* urúnk, kj az lelkj szép énekekben imigien szól az Jegiesnek, az kegies léleknek, monduán: Ki lakozol az kertekben, reád halgatnak jo barátid, hadd halliam az te szozatodat. Kertekben lakozik az Aniaszetnegiház, auagi akarmel'i szent kegies lélek, kj immár ioszágos cselekedeteknek

fakadásáual, zödüléséuel, uirágiáual, es reménségéuel tellies. Az kj azért immár kertekben lakik, szükség hogi hadgia hallanj az ö szozattiát Jegiessének kedué[401]ért: az az, jo hirdetésnek énekét mondgia, auagi szent uigasságnak, auagi isteni dicséretnek szozattiát hallassa, mel'iben ö az meniej Jegies giöniörködik, melliet ö kiuán hallanj, mel'ire io barátj reá halgatnak, tudni illik mind az uáasztattak, kik az életnek igéijt, ugimint a szent letszkéket, auagi oluasásokat, soltárokat, dicséreteket, es lelkj énekeket hallani kiuánnak, hogi az meniej bóldog hazának kiuánságára meg eleuenedgienek belé. Azért tiszteletes Néném, amint immár felüül meg montam, igen szükség tenéked, hogi egész életedben dicséried az mindenható Istent, az te teremptödet, mert auégre igértetik teneked az bocsánat es szabad[402]ság, hogi ne légi háláadatlan, hanem dicséried, magasztalliad ötet. Dicsérd azért ötet sziueddel, dicsérd ötet szóddal, dicsérd ötet uigasságnak szozattiáual, dicsérd ötet az elmélkedésnek röitökében, dicsérd ötet elmédnek komoráíában, es szódnak öruendezesében. Mert noha az Istennek dicséretire bünösök es méltatlanok uagiónk, mind az által nem kel meg szünnönk az istenj dicséretektől, mert onnét hiszzük büneinknek bocsánattiát uennij, a honnét dicsériük az Istent. Innét uagion az istennek szaua a soltárban: Az dicséretnek ugimond, áldozattia tisztel engem, ott uagion az út mel'ire meg mutassam nékj az Jsten[403]nek iduösségét. Mintha niluábban aszt mondaná: A soltárookban uagion az dicséretnek úttia, mellien az örök dicséretre iuthass. De ha én aszt tenéked meg nem mutatom, meg nem találhatod asztot. Azért szerelmes Néném, miuel hogi az mj iduösségünknek úttia az teremptönek kezében uagion, intlek téged hogi soha az Istennek dicsérete kj ne szakadgion az te szádból. *Christus*ban nékem szerelmes Nénem, Isten az te dicséreted, teis azért hasonlatos képpen az ö dicsérete légi, kiuel dicsekedgiék az Isten, es te uiszontag az Istennel; ugi hogi mindenkor az ö dicserete az te szádban legien. Amen.

[404] Az Munkálódó, es elmélkedő életről. LIII. szó.

Láta Jácob egi laitoriát fen állanij az földön, es hogi az Istennek Angiali fel s' alá járnak uala azon, es az laitoriának teteie az egeket érj uala. Ez laitoriára tétettenek minniáian kik az örök életre el uadnak rendeluen: es mindennek, kj az meniországra tartozandó, ezen az laitorián uagion hele. Ez laitoria az közönséges Aniaszentegiház, meli egi részéből még az földön uitezkedik, es másik részéből immár uralkodik az [405] meniországba. Ezen az laitorián három rendbéli emberek uadnak, ugimint, uilágiak, munkálodók, es elmélkedők. Az uilágiak leg also fokon uadnak. Az munkálodók föllieb ualo helen. Az elmélkedők kedig leg föllieb uadnak. Es az három rendbélj emberek közül, némelliek uadnak az malomban, némelliek uadnak az mezön, némelliek kedig uadnak az ágion. Az malom az uilági élet. Az mező az uilági embernek lelke. Az mezön uadnak az Isten igeiének hirdetőj. Az ágion uagion az iegiesnek, ugimint az *Christus*nak szeretete. Kik az malomban uadnak, az földet kerülik, mert földj dolgokat keresnek es szeret[406]nek. Kik az mezön uadnak, az földet munkálodgiák, mert az Isten igéiének maguát uetik az emberek füleiben. Az ágion uadnak, kik az *Christussal* ualo békeséges nyugodalomnak keduéért, minden uilági dolgokat meg uetnek es meg útálnak. Ez laitoriának talpánál uadnak az uilági emberek. Az laitoriának közepin uadnak az munkálodók. Ez laitoriának leg fölső részén uadnak az elmélkedők, mintha immár meniországba uolnának, miuel hogi meniej dolgokat gondolnak. Ezek az Istennek Angiali az laitorián alá, s' fel járuán, mert elmélkedések által fel men[407]nek az Istenhez, es le szállonak szánakodások által felebaráttiokhoz. Az munkálodó élet, az io cselekedeteknek ártatlansága. Az elmélkedő élet, az meniej fölséges dolgoknak elmében ualo szemlelése. Az munkálodó élet sokaknak köz az elmélkedő kedig keuseknek. Az munkálodó élet iól él az földj dolgokkal: az elmelkedő kedig ellenne monduán az uilágnak, csak az Istennel élj giöniörködik.

Kérdés.

Szerelmes atiámfia, kérlek téged, mutasd meg nékem, micsoda különbség uagion az munkálodó es elmélkedő élet közöt.

Felelet.

Szerelmes Nénem, nagi külömbség [408] uagion az munkálodó es elmelkedő élet közöt. Az munkálodo élethez ualo kenieret adnj az ehezönek, az igaz bölcseségnek igéiére, ugimint az iduösségnek tudománniára tanitanj felebarátinkat. az uétkezöt ióra igazitanj; az keuél'ikedöt alázatosságnak útára bírnia; egimással ellenkezőket meg békeltetnj, es egiességre hoznj; betegeket látogatnj, halottakat temetnj, fogliokat es rabokat szabaditanj, kinek kinek az mi leg iob aual lennj, kinek kinek szükségére gondot uiselnj. *Christus*ban nékem szerelmes Néném, ime meg hallottad az munkálodó életnek dolgait: halliad immár, ha tetszik az elmelkedő életnek jo[409]szágát. Az elmelkedő élethez ualó, az istenj es atiafiúj szeretetet tellies elméuel meg tartanj, kjslő gondoktúl meg niugodnj, egiedül csak az teremptönek kiuánsághoz ragaszkodnj, ugi hoga semmj dolog immár á kiüül ne tessék, de minden némü uilági gondokat meg uetuén, geriedezen az lélek az ő teremptöienek színe látására; ugi hoga tudhassa immár az meg romlandó testnek terhét bánattal, keserüséggel uiselnj, es tellies kiuánságnak buzgóságáual kiuánnj, amaz dicséret mondó Angialoknak kharaiual ielen lennj, kiuánnj az meniej polgároknak társáságában elegiülnj, az örök életnek ueszhe[410]tetlenségéről az Isten elöt örüendenzj. Tiszteletes Néném, meg hallottad mind az munkálodó es elmelkedő életet: jmmár azon kérlek hoga Maria Magdalenáual az leg iob részt ualaszszad, tudni illik, az elmelkedő életet. Jo az munkálodó élet, de sokkal iob az elmelkedő. Az kj előb ebben az életben elő megien, jo módgiáual fel megien az elmelkedő életre. Valakj ez idő szerént ualo dicsösségre, auagi testj giöniörüségre kiuánkozik, meg tartóztatik az, az ió elmelkedéstől. Az munkálodó es elmelkedő életnek uedd példáiát Jácob patriarchától kj holot meg szerette uolna Rachelt kin értetik az elmelkedő élet, [411] Lia adaték nékj házastársul, kin az munkálodo élet értetik. Az munkálodo élet ez uilágnak munkáiban szolgál az Istennek, midön szegénieket táplál, iöueuénieket házához fogad, éhezöket étet, szomiuhozókat itat, ruhátlanokat ruház, rabokat es betegeket látogat es uigasztal, halottakat temet es egiéb irgalmasságnak cselekedetiuel uagion. Liának mindazáltal sok giermekj uadnak, mert sokan uadnak az munkálodók, es keuesen az elmelkedők. Rachel kedig annijt tészén mint

iuh, auági láto kezdet: mert az elmélkedők egijgiüek es ártatlanok mint az iúhok, es minden uilági háborúknak es támadásoknak rettegésétől idegenek: hofi egiedül csak az istenj [412] elmélkedéshez ragaszkoduán, asztot nézzék, kj aszt mondgia: En uagiok az kezdet, kj szóllokis ueletek. Ráchelnek két fiaij uadnak, mert kétfélék az elmélkedők: Miuel hofi nemelliek élnek közönséges képpen Clastromokban, nemelliek kedig egiedül, es mindenektől meg uáluán, ugimint Remetek az pusztában. De boldogab es tökéletesb az elmelkedő élet, hofi sem mint az munkálodo. Mint a sas keselü függesztj szemeit az ueröfénj által is az fénies Napra, es aszt nézj pillogatás nekül, es el sem forditia szemeit, hanem mikor ennij akar: azonképpen a szentek is néha elmélkedésekből, az munkálodo életre térnek: látuán bizoniossan miuel hofi azok az felséges dol[413]gok, ugi lehetnek nekünk hasznosok, hofi mind az által az alábualókis, egi keuessé szükségesek legienek szükölködésünknek. Amint hofi az lelkj Enekekben, az meniej Völegénj, ugimint az *Christus* intj az ö Jegiesét, tudnj illik, az elmélkedő kegies lelket, monduán: Keli fel, sies én társom, én galambom, én szépem, es iöuel: mintha niluábban aszt mondaná: Keli fel, sies én társom, az hit es szeretet által: én galambom az ártatlanság es egijgiüség által: én szépem, az ioszág es tisztaság által. Keli fel amaz te giöniörüséges ágiadból, az az, az elmélkedésnek niúgodalmából, mel'iben nekem egiedül kedueskednj kiuánsz soltárookban, dicséretekben, imádságokban, es lelkj énekekben. Sies azért es iöijel, az az, menj[414]kj felebarátidnak hasznára, hofi öket is praedikállásodnak tisztuel, es io cselekedetidnek példáiual köuetöiddé tegied, es lelkeknek iduösségére uezérlied. Amaz lelkes állatoknak látása, melliet láta Ezechiel, holot az lelkes állatok menten mennek, es meg sem térnek uala, az munkálodo életnek allandóságát jelentj. Es ismét az lelkes állatok, melliek mennek es meg térnek uala, ielentik az elmélkedő életnek mertékét, mel'iben ha kj figielmetesen bé teként, az ö erőtlenségében meg ütközuén leg ottan le szál. Es megent elméiének seregét újjonnan rendeluen, azokra uiszontag fel megien, honnét le szállot uólt, mel'i az mún[415]kálodo életben nem lehetséges: mel'iből ha ualajk csak ugi keuessé le szállis, mindgiárást az uétkeknek förtözésében elegiedik. Giakran az elme az földről meniországban emelkedik, es megént az testnek erőtlensége miá meg nehezüluén

meniországból az földre szál. Sok uilági embereket meg látogat az Isten, es az ő szent malasztia által az elmélkedésnek magosságára fel emel: es uiszontag sok elmélkedőket igaz es titkos ítélletj szerént az Jsten, földj dolgokra szakadásokban el hági merülj. Miképpen az kj el temettetet, minden földj dolgoktól meg szünik; azonképen az elmekedő ember, meg szünik minden földj munkától, auagi szolgálattól. Es miképpen az emberek, kik [416] az munkálodó életből fel mennek, az elmélkedésnek niugodalmában el temetkeznek: ugi az kik az uilági életből kj térnek, azokat az munkálodó élet magában fogadgia, mint ualamj temetésre ualokat. Es ez által, minthogi az munkálodo élet az uilági életnek koporsóia: azonképpen az elmélkedő életis temetése az munkálodó életnek. Es minthogi kj mennek néha a szent emberek az elmélkedésnek röitök heléből az munkálodo életre: azonképpen uiszontag az munkálodo életből uiszsza térnek az belső elmélkedésnek röitökében, hoga otben dicsériék az Istent, holot uették miből munkálkodgianak kiüül [417] az ő dicsösségére. Minthogi akaria az Isten, hoga ualamikor az elmélkedők kj lépjenek az munkálodo életre, auégre hoga egiebeknekis használlionak: azonképpen akaria néha ő szent fölsége, hoga senkj őket meg ne bánca niugodalmakban, de hoga niugodgionak békéuel az édes elmélkedésnek röitök kamaráiban. Meli dolgot szépen meg ielent az Jegies az lelkj Énekekben, holot szorgalmatosan kenszerítj Jerusalemnek leánij, miuel hoga az ő ualasztot Jegiesét fel ne költcsék álmából, imigien szóluán: Kénszeritlek titeket Jerusalemnek leánj, az uad ketcsékre, es az mezej szaruasokra, hoga fel ne költcsétek, fel se serkentcsétek álmá[418]ból az én szeretömet, ualamig ő maga akaria. Az az, fel ne költcsétek, fel se serkentcsétek álmából az kegies lelket, kj az istenj elmélkedésnek álmában el niúgot, imádságokban, es isteni dolgoknak oluasásában foglaltos, es kilső dolgokkal ne báncsátok ötet niugodalmában, ualamig ő maga akaria: az az, mind addig ualamig kj teluén elmelkedésének ideie, testj erőtlenségének költésére maga fel akar serkennj belső niugalmának édes álmából. De mind az által ez halandó életnek állapattiában senkj tökelltes képpen nem elmelkedhetik az Istenben: azért mondgia Szent János az ő látása köniuében: Lén [419] csendesség Meniországbán, ugimint fél óráig. Mert meniország az igaznak lelke, amint az ur Isten mondgia az prophéta által: Nékem az meniország

székem. Midőn azért az elmélkedő életnek nyugodalma uagion az elmében, addig csendesség uagion meniországban, az az, az lélekben: miuel hogi az földj dolgoknak es múnkáknak zörgése meg szünik az gondolatban. De holot az elmélkedő élet nem lehet tökéletes ez uilágon, azért semmiképpen nem egész oráig, hanem ugimint csak ualamj fél oráig tart az csendesség ez földön, az igaz léleknek meniországában. Az kj ió modgiáual akaria tartanj az [420] elmélkedő életet, meg kel annak szünnj minden uilági dologtól. Innét mondgia maga felől az *Christus*nak Jegiese, ugian azon lelkj Enekekben: En ugimond, aluszom, es az én sziuem uigiáz. mintha niluán igi szöllana a szent, kegies lélek, monduán: Mikor az uilági háborúknak indulatitól kilső képpen aluszom, belső gondolatomban meniej es lelkj dolgokról gondolkodom. Nóé bárkáiais, meli két bóltozatúnak mondatik, ielentj az munkálodókat, es elmelkedőket, kik közül az munkálodók alat uadnak, az elmélkedők kedig felül állonak. Hogi kedig három bóltúnakis mondatik, azzal ielentj [421] az három féle rendet az Aniaszentegiházban, tudnj illik, az házásoknak, magok tartóztatóknak, es szüzeknek rendit. Erről az elmélkedő életről mondgia Urunk az Euangeliomban: Ha tökéletes akarsz lennj add el mindenedet amid uagion, es adgiad a szegénieknek, es kincsed lészen Meniországban, es iöuel, köues engem. Es Maria Magdólnáról aszt mondgia: Maria leg iob részt uálasztot magának, mel'i el nem uéttetik ő töle. Az elmélkedő élet el *nem* uéttetik sem ez uilágon, sem az más uilágon. Az Az munkálodó élet kedig el uéttetik az embertől az más uilágon. Az munkálodó életnek uége uagion ez uilágon; az elmelkedő[422]nek kedig nincsen soha uége, mert mindenkor meg marad. Az munkálodó elet meg szünik ez uilágon: az elmelkedő élet kedig ez uilágon kezdetik, de az más uilágon meg telliesedik. Tiszteletes Szüz intlek téged, hogi meg uessed az Istenért ez ielen ualo uilágot, az Istenért minden uilági gondoktul meg tartoztasd magadot. Az uilágnak akadékia nélkül tanúl'i az Istennek szolgálj: *semmj* uilági gond el ne uonion téged az Istennek félelmétől: *semmj*némü dolognak szorgalmatossága meg ne tartoztasson téged az Istenre ualo figyelmezéstől. Vesd el töled ualamj meg bánthattia az io szándékot. [423] Tellies lélekkel giülöllied es kárhoztasd az mit szeret az uilág: Hal'i meg az uilágnak, es az uilágis tenéked. Mint egi meg hólt, uálazd el

magadat az ielen ualó életnek szeretetétől. Mint egi meg hólt az uilágnak dicsőségét ne kiuánniad. *Christus*ban nékem szerelmes Néném, mint az koporsóban el temettetet, ne gondolí az uilággal. mint az koporsóban tetetet halot, szakazd el magadat minden földj dolognak niughatatlanságától. *Christus*ban nékem szerelmes Néném, uesd meg éltedben aszt, amit hóltod után *nem* birhatsz. Ha aszt cselekeszed, örök életed lészen hóltod után.

[424] Az Heába ualo szorgalmatosságrol, auagi ides'toua forgó niughatatlanságról. LIV. szó.

Szerelmes Néném, intlek tégedet, hoga igiekezzél naprol napra az ioszágos cselekedetekben neuekednj, es hoga ne nézd aszt mj gonoszt cselekesznek egiebek, de arról gondolkodgiál mj iót kellessék tenéked miuelned. Innét mondgia az Bölcs: Az heába ualo dolgokban ne tudakozzál sok képpen. Nem szükség neked azokat meg értened, mellic az emberj értelmektől el uadnak táuozua. Jgen méltó dolog [425] hoga az embereknek elméieket szünniék meg itélnj, kj egiebeknek szieket nem tudgia igazán meg esmérnj. Miért? Mert bizontalan dolgokat itéllönk mj, ualamig el *nem* iö az Vr, kj megis fogia uilágositanj a setétségnek röitökit, es kj ielentj a szieeknek tanácsit. Azis méltó dolog hoga meg szünniék az uétkeznj, az kj másnak életet akaria feddenj. Az bolond emberek, midön egiebeknek uétkeket akariák meg feddenj, az magokét mutattiák. Mind addig sem tudgia ember az ö büneit, mellicet meg kellett uolna siratnj, es meg esmérnj, ualameddig egiebeknek fogiatkozásokat gondgia kiüül uisgállia: de mikor az ember magához tér, es magát iól meg gondollia, nem uisgállia mit fedgien meg egiebekben, mert magábannis eleget talál miket sirasson. Az kj magát [426] iól meg rostállia, sokat talál magában, miken szomorkodgiék. Innét mondgia Szent Gergeli: Annál ritkábban kel nekünk egiebeknek szieket meg feddenönk, mennél nijluábban tudgiuk, hoga az mj látásunkal más ember gondolatiának setétségit meg *nem* uilágossithattiuk. Szent Isidorusis aszt mondgia: Könniebben akarkinekis uétkeket meg fedgiük, hoga sem mint ioszágos dolgokat nézzük, es *nem* aszt kiuánniuk meg tudnj kj mj iot

cselekedet, de mi gonoszt miuelt legien, aszt tudakozzuk. Azért *Christus*ban nékem szerelmes Néném, intlek téged, hoga inkább fedgied az te magad uétkedid, hoga sem mint egiebeknek fogiatkozásokban akadozzál. Előb lássad meg az te tulaidon büneidid, [427] hoga sem mint az másét. Az te iobbulásodról légi szorgalmatos, az te iduösségedre figielmez, az te igazulásodra uiseli gondot; az mj nem téged illet, ne keressed: soha ne kiuánniad meg tudnj, mit beszélnek az emberek magok között. Ne tudakozzál azon kj mit szól, auagi mit miuel. Meg oijad magadat az furcsaságtol. Ne gondolí más embernek életéuel: semmi idegen szorgalmatosság meg ne csallia az te sziuedet: semmi utállatos furcsaságnak kiuánsága alattomban téged meg ne szállion: el ne feletkezzél ugi magadnak erkölcséről, hoga másét uisgálliad. *Christus*nak legiese, annj gondod legien magad uétkének [428] meg iobbítására, menj szorgalmatosságod uagion egiebekének meg feddésére: ne legien tenéked semmj gondod reá, hoga uégére menj azoknak az mj titkon uadnak. Meg lásd, ne tudakozzál azokrol, az miket nem kel tudnod: hadd el mint titkos dolgot, es ne uisgálliad, amit a szent írásnak méltóságából meg tanúltál: semmit touáb ne keress mint az mj meg uagion irua: semmit többet ne uisgáli, mint a szent írások mutatnak. Soha ne kiuánniad tudnj, amit nem kel tudnod. Tiszteletes Néném, tudgiad bizonnial, miuel hoga az furcsaság, auagi idegen szorgalmatosság, ueszedelmes uakmerő bizodalomban forog. Az idegen szorgal[429]matosság káros tudománj, melí eretnekségre izgat, isten ellen ualo beszédekre taszitia az elmét, az nehéz dolgokban uakmerő képpen bátorságra kisztet, az tudatlan dolgokban kedig hertelenekké tészj az embereket. Szerelmes Néném, minden kiuálképpen ualo gonduiselésedet életednek jobiára biriad, hoga ez élet után iuthass az örökké ualo örömmek boldogságára. Amen.

Az Vigizásról. LV. szó.

Szerelmes Néném, halliad mit mond urunk *Jesus Christus* az Euan[430]geliomban: Vigizzatok mert aszt sem tudgiatok mikor el iouend az tj uratok: Es megént, Mindeneknek mondom, uigizzatok. Es

Szent Péter apostol: Legietek ugimond, okossak, es uigázzatok az imádságokban. Mikoron aszt mondandgiák az emberek, miuel hogi békeség uagion es bátorság, akkoron hertelen ueszedelem szál reáiók. Aszt mondgia kedig Salomon: Vadnak igazak es bölcsek es az ö cselekedetek az Istennek kezében, es mind az által *nem* tudgia az ember szeretetre legiené méltó, auagi giülöségre. Mi az oka? Mert mind iöuendöre bizontalan tartatnak. *Christus*ban szerelmes Néném, azért titkol[431]ta el minekünk az úr el iöuetelének idejét, hogi mi hoszszú uárazokasunkban bizontalanok léuén mindenkor hidgiük ezennel el iöuendőnek lennj az igaz itéllő birót, mert aszt sem tudgiuk mikor lészen el iöuendő. Nem heába mondgia Szent Gergel doctor: Vgi kel tartanj az ielen ualo életnek örömét, hogi az köuetkezendő itéletnek keserüsége soha el ne táuozzék elménktől. Giakorta meg csallia az ördög az embert, hogi az bünben kericse, es holot láttia ötet esetj miát bánkodnj, ismét bátoritás által meg csallia ötet. Azért *Christus*ban nékem szerelmes Néném mindenkor szükség hogi mikor jokat cselekeszünk, azokatis eszünkben uegiük minemü gonoszokat [432] ualaha cselekedtünk: hogi midön az uétket bizoniosan meg esmériük, soha az io cselekedetben tudatlanságból ne öruendezzönk. Azért akarta az ur Isten mi előttünk el titkolua lenni az utólso órát, hogi mindenkor ébren legiönk, hogi midön asztot *nem* láthattiuk, minden nap reá készüllionk. Es hogi ez uilágonnis ne bizzuk magunkat uakmerő bátorságunkra, int minket Szent Jsidorus monduán: Sem az igaz ne bizakodgiék az ö jgasságában, sem az bünös kétségben ne essék az Istennek irgalmassága felöl, de egiaránt tarcsák sziuekben az reménséget, es félelmet: ugi remenlie kikj mind az Istennek irgalmasságát, es ugi bízzék ahoz, hogi [433] féllien mindenkor az ö igasságától Noha a szenteknek életek kedues es kellemetes, de mindazáltal bizontalan az embereknek, az ö uégek. Azért soha nem kel embernek félelem nélkül lennj, mert az poenitentiának elég tétele, csak Jstenj itéllettel láttatik meg, *nem* emberiuél. Nem heába mondgia Caesárius: Mennél bátorságosbak uagionk az elmúlt dolgokrol, annál szorgalmatosbaknak kel lennönk az iöuendőkröl. Tiszteletes Néném, el hidgied bizonnia, hogi az bölcs embernek minden élete, halálárol ualo elmelkedés. Azért *Christus*ban nékem szerelmes Néném, hogi ha minden orában az Istenhez uígiász, bölcs [434] lészesz. Hogi ha minden nap

elmédet az Istenhez emeled, es haláloznak napiát elmédben forगतod, boldog léssesz, amaz bölcsnek mondása szerént, kj aszt mondgia; Boldog ember ugimond, kj mindenkor félelmes. Ennekokáért intlek téged tiszteletes Szüz, hogi mindenkor félelmes légi, es mindenkor figielmez. Légi mindenkor szorgalmatos, es az ördögnek késértetj ellen okosan uigiázo. Mindenkor uigiáz, es az régi álnok ellenség ellen szüntelen hadakozzál. Nappal es éjfel nagi uigiázással imádkozzál, es az ördögnek leselkedésj ellen erőssen tusakodgiál. Egész életedben légi io gonduiselő, es az ellenség[435]nek csalárdsága ellen, minden szorgalmatossággal uitézkedgiél. Halliad asztis tiszteletes Szüz, mit mond az Jesus *Christus*, az te Iegiesed az Euangéliomban: Boldog ugimond az a szolgál, kit mikor el iöuend az úr, uigiázua talál. Hogi ha azért ugian azon mj urúnk Jesus *Christus*ra uigiász tellies elméuel, az boldogok közé számláltatol az örök boldogságban. Boldog léssesz hogi ha minden aiatatossággal elmédnek szemeit az igaz uilágosságra, az Istenre emeled. Bizon boldog léssesz, hogi ha mindenkor uigiász, mert az uigiázoknak igérte az Isten az Coronát. Azért mondatik az lelkj Enekekben az meniej Jegiesnek szemeiröl. [436] Az ö szemej mint az galambé az uizeknek patakj fölöt, melliek téiben füröttek, es az meg tölt folió uizek mellet laknak. Ez Jegiesnek szemej az szent emberek, kik mint az galambok egiigiüségben élnek, es az ö praedikállásokkal es io példáiokkal, egiebeknekis iduösségnek útát mutattiák. Az uizeknek patakj fölöt lennj mondatnak, mert mindenkor a szent jrásoknak táplálásában forognak: kik téiben füröttek meg, mert az Istennek malasztia által, az keresztségnek fördöiében bünöktöl meg tisztitattanak. Mit értönk kedig az meg tölt folio uizeken, melliek mellet ülnek, ha[437]nem a Szent Jrásnak méliséges titkos mondásit, melliekkal táplálluuk magunkat, midön azokat oluasúan, auagi halgatuán meregettiük? Mert amint hogi az uizeknek foliásj mellet szoktanak ülnj az galambok, hogi az fölöt röpillö madaraknak árniékát az uizen lássák, es az által az reáiók ütöknek ragadozó körmöket el kerülliek: azonképpen a szent emberek a szent írásban, meg nézik az ördögnek álnokságít, es az meg írásból amit látnak, mint ualami árniékból meg esmérik az ellenséget, es az ö csalárdságít el kerülik. Teis hasonlatos képpen tiszteletes Néném, légi szün[438]telen a szent írásoknak

elmeledésében, mert azokban esmerheted meg miképpen kerülhessed el az ellenségeknek olálkodásit. Tiszteletes szüz, mégis intlek téged, hogi a szent írásnak tanácsira hadgiad magadat telliességgel, ugi hogi semmit egiebet ne cselekedgiél, hanem amit a szent írásoknak feleletiből hallasz; mert ott találod meg miképpen táuoztasd el az ördögöknek csalárdságit. Azonnis intlek tégedet, hogi az ragadozó madaraktól ualo féltedben, az az, az ördögöktől ualo magad oltalmában, a szent jrásoknak folio uizej mellet üli, hogi gonduisseletlenséged miát, (kit Isten ne adgion) [439] praedáia légi ellenségidnek. Kérlek hogi a szent írásoknak patakj fölöt szüntelen uigiáz, es hogi nagi szorgalmatos gonduisseléssel az ellenségeknek csalárdságit el táuoztasd. Jaij mi esztelenek, miért nem esmériük meg, auagi miért *nem* uésszszük eszünkben, miuel hogi az úrnak szine elöt, minekelötte az mi gondolatink cselekedetre származnak, niluán uadnak, es tudua? Mert aszt mondgia Szent Daid, hogi az Isten a szíueket es ueséket tudgia es által láttia. Azért szerelmes Néném, gondolliuk meg miuel hogi mj mindenkor az Istennek szine elöt állónk, es esmériük meg magunkat hogi föld es hamu ua[440]giunk. Jme az mi rettenetes Istenönk, kj mindennek az ö cselekedetj szerént meg fizet, közel uagion, nem késik, el iö, es meg szabadít minket. Csak hogi uigiázzónk minden alhatatossággal, es aiétatossággal; hogi midön el iöuend es zörgetend, alúa ne talállion minket, hanem uigiázua az ö dicséretiben, szeretetiben, es az ö szent szolgálattiában. Fussúnk azért mig uilágosságunk uagion, hogi a setétségek el ne lepienek bennünket. Mert ígi szól az Istennek bölcsesége az példa beszedeokról irt köniüben: Boldog az kj halgat engem, es az kj naponkint uigiáz az én ai[441]tomnál, es az én aitómnak küszöbire figielmez. Az kj engem meg találand, életet talál, es iduösséget uészen az úrtól. *Christus*nak Szüze, azért intlek téged, hogi minden szorgalmatossággal uigiáz az Istenre, hogi az te szükségednek napián kegielmesen találhassad ötet hozzád. Minekokáért tiszteletes Szüz, semminemü történet téged keszületlen ne talallion, semmj történendő dolog ne essék, melliet az te gondolatod elö ne uegien. uesd szemeid eleiben, miuel hogi nincsen semmj ol'i dolog, mel'i meg ne történhessék. Emlékezzél meg minkenkor az iöuendö niomoruságokról, io szerencsés dolgaidban [442] gondolkodgiál felöle minemü niomoruságok érhetnek, es miképpen tusakodgiál azokban

iöuendöre. Mindenkor gondolkodgiál elmédben, hoga ualamj külömb ne történniék. Az bölcs ember dolga ideién meg gondolnj az ueszedelemnek esetit. Mindenek előb meg gondolua könniebben esnek. Az uáratot niomoruságok inkább békéuel uiseltetnek. Az mit uélönk, auagi bizonnialis tudónk, hoga el nem kerülhettiük, szenuedgiük békéuel mikor meg történik. Az iöuendö rohanásokat az reá ualó elmelkedés meg rontia. Az ideién ualo meg gondolat meg könniebbitj az iöuendö nehézségeket. Az elő látás meg lágijtia az nehéz dolgoknak érkezetit. [443] Az uéletlenül érkezet niauualia erősbén uér. Nehezen esnek mellicket ember nemis gondolt. Keseruesen esnek azok az dolgok mellicketben uéletlen keppen jutónk. Az uéletlen niomoruságok keméniben saniargatnak. Az hertelen niauualia hamar meg ront mindent. Az mire ember reá *nem* gondolt, fölötte igen törödik miáttá. Az tengernek hertelen háboruia nagi remülést indit. Az uéletlenül támadot ellenség gonoszúl háborgat. Minden hertelen ualók nehezbek. Az mj dolgok hertelenséggel történnek, nehezben találkoznak. Azért *Christus*ban nékem szerelmes Néném, [444] mind az jókra, s'mind az gonoszokra keszicsed az te szüeddet. Az io szerencséknek napián, ne légi el feletkezet az gonosz szerencsékéről: es az gonosz szerencséknek ideién, ne légi el feletkezet az io szerencsékéről. Légi ébren elméddel, hoga heába ualo gondolatokkal meg nem förtöztessél. Szeressed a szent írásoknak tudomániát, es utálliad az testnek uétkeit.

Szerelmes Néném, hoga ha tellies szüeddel az Istenre uigiász, es ő nékj egész éltedben minden aietatossággal szolgálsz, minden kétség nélkül uele egietemben az meniej uduarban fogsz országolnj. Amen.

[445] Az Okosságrol. LVI. szó.

Szerelmes Néném, halliad az mj Urunk *Jesus Christus*t, kj aszt mondgia az Euangeliomban: Legietek okossak mint az kigiók, es egiigiüek mint az galambok. Es Salamon aszt mondgia: Az igazaknak egiigiüése igazgattia öket, es az gonoszoknak csalárdsága el pusztitia öket: az egiigiüenek úta az urnak uta, es félelem azoknak kik gonoszt cselekesznek. Az egiigiüenek igazsága igazgattia az ő lelkét, es az ő

istentelenségében meg esik az istentelen. Az ár[446]atlan minden szóznak hiszen. Az kj kedig meg csallia az igazakot az gonosz úton, az ő ueszedelmében szakad, es az egiigiüek fogiák birnia az ő iauait. Az uérben keuerkedő férfiak giülölik az egiigiü embert: az igazak kedig keresik az ő hasznát. Az szent parasztság csak magának használ, es amenire építj az *Christus*nak Aniaszentegiházát életének érdeméuel, uiszontag annira pusztitia, hofi ha azoknak ellenek *nem* áál, kik az igazságot pusztitiák. Es Szent Hieronimus aszt mondgia: Az Istennek szolgaj es szolgáló leánj közöt *nem* kel keresnj az testnek szépségét, hanem az elmének egiigiüségét. Sem az egiigiü, [447] sem az paraszt ne uéllien azért magatól szentséget az ő nieluében, hanem csak tiszta es egiigiü lelkesmeretben. Az két elégtelen dolgok közül, sokkal iob a szent parasztság, hofi sem mint az bünös ékessen szollás, auagi bölcseség. Jnkáb tiszteletes a szent parasztság, hofi sem mint a szapora beszéü nieluesség. *Christus*ban szerelmes Néném, hofi ha az mj igieketünk egiigiü az Istennél, az ő itéletiben *nem* lészen setétes az mj cselekedetünk. Kik az igazság által *nem* tudnak tiszták lennj, semmiképpen egiigiüségek által ártatlanok *nem* lehetnek. Az uálasztot szenteknek giülekezete az ő igazságának es egiigiüségének utait, félelemmel [448] kezdj, de szeretettel uégezj. Mert az Isten *nem* csak a szóznak hanem a sziünekis által látóia es szeretj azokat kik sziueknek egiigiüségében szolgálnak nékj. Innét szól az meniej Jegies az lelkj Enekekben, monduán: Egi az én galambom, én tökéletesem: egi az ő anniának, uálasztot az ő szüliéének. Az mj aniánk az Istennek úijonnan szülő malasztia, melliéknél az egi galamb uálasztatik: mert csak azokat uálasztia, kik az egiigiüségben meg maradnak, es az egiességétől el *nem* uálnak. Mert sokan az hiuek midön az Istenre figielmeznek, midön az *Christus*hoz ualo egienlő kiuánsággal egimást táplálliaák, midön egi sziuek, es egi [449] lelkek léuén, magokat a szeretet által egibe foglallicák, sok tagokból egi testet formálnak, meliben minniáian kik az egiességnek egiigiüségében élnek, egi galambnak tartatnak. Az melliék az embereknél meg uettetenek es meg utálua uadnak, nagi dicsösségben uadnak az Isten elöt. Azért tiszteletes Néném, kériük az mindenható Istent, hofi bocsássá el minekünk a szent Lelket meniországból, kj adgia meg nékünk az galambnak egiigiüségét, es az kigionak okosságát, hofi

egiigiük legiönk az gonoszságban, es okosak az io cselekedetekben. Mert az kigio rauasz állat, amint oluasnj ualo az aspis kigiórol, ki látúan az báiolót iönnj, [450] egijk fülét az földhöz szoritia, es az masikat farkáual be dugia, hogi ne hallia szauát az báiolónak. Innét mondgia az propheta azokról, kik az gonoszban kegietlenek es okossak. Az ö dühösségek ugimond, az kigiónak hasonlatossága szerent uagion, mint a siket aspis kigiónak dühössége, meli az ö füleit bé dugia, hogi az baiolónknak, es okossan báioló méreg csinálónknak szauokat ne hallia. Köuessed azért teis szerelmes Néném, ennj dologból eszt az kigiót, tudni illik hogi dugd bé az te füleidet, hogi ne halliad az gonosz beszédeket. Tiszteletes Szüz, kéried az Istent, hogi az bünösnek olaia ne hizlallia az te feiedet. Micsoda az bü[451]nösnek olaia, hanem az hizelkedőnek dicsérete? Az kigió bé dugia az ö fülét, hogi ne hallia az báiolót, teis hasonlatos képpen rekezd bé füledet, hogi ne halliad az rágalmazót. Okos az aspis kigio, hogi az halálnak szauát ne hallia, hogi annak ereiéuel meg ne hallion: teis azért okos légi, hogi az gonosz szóbeszédék bé nem mennienek füleid által az te lelkedre, hogi meg ne halj annak mérgétől. Azért *Christus*nak Iegiese, meg lásd, hogi *sem* az kigiónak okossága, az galambnak egiigiüsége nélkül; *sem* az galambnak egiigiüsége, az kigiónak okossága nélkül ne találtassék te benned: ugi hogi az galambnak egiigiüségét az gonosznak el táuoztatására, [452] az kigiónak rauasztsága szorgalmaztassa: es az kigiónak okosságát az iónak cselekedetire, az galambnak egiigiüsége mértékellie. *Christus*ban nékem szerelmes Néném, hét ioszágátis oluassuk lennj az galambnak, mellieket te a szent léleknek malasztia által, magadnak tarthatsz. Giakorta az galamb az uizeknek foliásj mellet ül, hogi látúan iönj az ö'üöt, magát az uizekben el merícse, es meg szabadúllion töle: az buza közül az iob szemeket uálogattia: giakran más galamboknak fiaijt táplállia: orráual nem uág: nincsen epéie: az köfaloknak likaiban rak örömet fészket: sirása uagion az ének helet. Kéried azért tiszteletes Szüz, az Istent nagi aietatosan, hogi [453] adgia néked ezeket galambnak joszágit: tudni illik, hogi te uiszontag a szent irásoknak foliásj mellet üldögéli, es azoknak intésére az ördögnek kj ütését el kerüllied. A szent irásban uálasz magadnak leg iob sententiákat auagi tanuságokat, melliekből magadat táplálliad, es éleszszed. Tápláld az idegen fiakot, az az, az Istentől el

idegenedet embereket, io szóddal es példáiddal az Istenhez uiszsza térics. Orroddal ne uágij, auagi ne orrol'i, az az, felebatátodnak gonoszt ne cselekedgiel, se gonoszt ne mondgi. Ne legien epéd, az az, nem uiselj magadban haragot. Az köszikláknak likaiban csinálliad fészkedet, ugimint az te remenségedet. Sirásod legien az ének helet, az az, [454] hogi miképpen az uilági emberek örülnek az uilági énekekben, azonképpen te örül'i a sirásban es lelkj szomorúságban. Azért tiszteletes Néném, amint feliül meg montam tenéked, meg kel tenéked egiaránt értened, es egietemben el kerülnöd az ellenségnek leselkedésit minden szorgalmatossággal. Vgi kel néked életednek ártatlansága által egiigiünek lenned, hogi mindaz által életednek egiigiüséguel okosnak kel lenned. Az kj az okosságot egiigiüséggel *nem* elégiijtj, az, amint mondgia az propheta, meg csalatot galamb, kinek nincsen sziue. De azért mondatik galambnak, miuel hogi egiigiü: azért kedig nincsen sziue, miuel hogi nincsen okossága. [455] Mégis szerelmes Néném, intlek téged, hogi az te sziuedben szerez méltó lako helt az *Christus*nak, hogi ő az Atiáual es a Szent Lélekkal el iöuén, méltóztassék te nálad maradást szereznj magának az te sziuednek házában. Amen.

Hogi az uilági aszszoniállatok el táuoztassanak. LVII. szó.

Fússad szerelmes Néném, az uilági aszszoniállatoknak társaságát. Az uilági aszszoniok, kik te ueled egi professioban, auagi hituözésben nincsenek, ne iárullianak az te társaságodhoz: mert amit ezek szeretnek, aszt [456] hirdetik tenéked. Jme amit keduelnek, néked mondgiák. Azért el kel táuoztatnod az uilági aszszoniállatoknak társaságát, miuel hogi ők az uilágot szeretik, es uilági dolgokrol beszélnek: földieket szeretnek, azért földieket hirdetnek néked: el mulandokat kiuánnak, es azért az te füleidben el mulandokat mutogatnak. Mert igi uagion meg irua: Kikj mind aszt dicsérj azmit szeret. Es azért az uilági aszszoniállat az uilágot dicsérj, miuel hogi az uilágot szeretj: mert bizonnial hogi ha meniej dolgokat szeretne, azokat dicsérné. Kétség nélkül hogi ha menieieket keduelne, meniejeketis iauallana, [457] menieieket hirlerne: hogi ha örökké ualokban uolna az ő kiuánsága, nékedis örökké ualókat

tanácslana. Es azért intlek tégedet io Néném, hoga az uilagi aszszoniállatoknak társaságát üzd kj töled. Miért? mert meg uezstik az io erkölcsöt az gonosz es feslet beszédek. Mit miuel az férfinak felesége az *Christus*nak Iegieséuel? Auagi mit miuel az meniecske az Istennek iedzet szüzzel? Mi dolga uagion az uilági aszszonnak az *Christus* Iegieséuel? Mj dolga uagion az uilági aszszoniállatnak az szent Apácszaaszszonnia? Auagi mj közj uagion az uilág szerető aszszonnak azzal kj az uilágot el hatta? Mj közj uagion az [458] férnek adot személinek az *Christus*nak szerelmes leániáual? De mit miuel az, kj férjet szeret, azzal, kj az *Christust* szeretj? Az meli aszszoniállat az te uégezésedet *nem* tartia, miért iö az te társaságodban? Az uilági aszszoniállatnak kj az te öltözetedet *nem* uiselj, mi iárása uagion te hozzád? Az uilági aszszoniállat mit miuel te ueled, kj az *Christus*nak igáiát ueled egietemben *nem* hordozza? Az aszszoniállat, kj te ueled az *Christus*nak igáiában niakát bé *nem* eresztette, mire iárul az te ueled ualo beszédre? *Nem* egiarániú, *nem* hasonlo öltözetből, *sem* az indúlatból. Es amint különböz öltözetből, szintén úgij akaratból. [459] Az uilági aszszoniállat a Sáhának orgonáia: kj aszt éneklí tenéked miuel az uilágnak édesgetését *benne*d meg indicsa, es az ördögnek utait mutogassa. Es amint oluassuk, hoga az tengerj sirénának fél fölső része ollian mint ualamj szép tekéntetes szüz leánj, az másik fél also része kedig mind uégig ollian mint az hal. A sirénának szép leánj feie uagion, es álso fele *halban* uégeződik. Nagi fel szoual szép édesen énekel, es sok notákkal es nagi giöniörüséggel édesgetj szauát: de az ö édes éneklése által *giakran* meg csallia az tengeren iárokát, es uezsedelemben uiszj. Az tengeren euező haiósok halliak *giakorta* a sirenáknak édes szauokat, es azoknak szép szauok, es giöniörüséges [460] éneklések által meg csalattatnak, es halálra ualo uezsedelemben uettetnek. Miképpen a siréna édes énekiuel meg csallia az tengeren euezöket, *nem* külömben az uilági aszszoniálat, az ö hizelkedő beszédjuel meg csallia az *Christus*nak szolgait. Es miképpen a siréna giöniörköttető éneklése által az tengeren euezöket igaz utokból kj szokta térítenj, es uezsedelemben kerítenj, ugi az uilági aszszonjállat, az ö szép de álnok szaua által, az Istennek szolgálókat szent igiekezetekből el szokta fordítanj, es lelkeknek uezsedelmében eítenj. Minekokáért *Christusban* nékem szerelmes

Néném, fussad a [461] sirénák énekét, hogy midőn ez uilági giöniörüségeket giöniörködöl halgatnj, kj ne téritessél az igaz útból. Mert micsodák az uilági aszszoniállatoknak szauok, hanem sirénáknak énekj? Kerüld el tehát a siréna enekét, es az gonoszra intő aszszoniállatnak mérges nieluétől, haics el az te füleidet. Vgi táuoztasd az uilági aszszoniállatnak beszédét, mint szinten az kigióknak sziszegését. Iól meg lásd, hogy miképpen az kigio meg csalá az aszszoniállatot paradicsomban: azonképpen tégedis meg nem csallion az gonoszúl intő aszszoniállatnak mérges nielue az Clastromban. Meg lásd, hogy az hiuságos es nielues aszszonjállat ne öntcse füleiden az [462] örök halálnak mérget. Reá gondolj' hogy az Halál bé ne mennien az te ablakidon, az az, szemeden auagi füleiden, az te lelkedre. Tiszteletes Néném, ha midőn ol'i aszszoniállatot látsz, kj az te életednek modgiától különböz, föld bé szüedet az hitnek paizzáual, es az ellen a szent keresztnek giözedelmes ielével iegiezd meg az te homlokodot. Tiszteletes Néném, csak abból engedek tenéked beszélgetést az uilági aszszonjállattal, hogy incsed ötet szent intésiddel meg utálnj az uilágot, el hadni asztot, es tiszta istenj szolgáltra az Clastromban iönnj. Csak abból adok tenéked szabadságot az uilági asz[463]szonniál beszélgetnj, hogy tanicsad ötet meg utálnj az földj dolgokat es menieieket szeretnj, es kj mennj az uilágból es Istennek szolgálj. Megint hogy az te szent beszédid által az el mulandókat meg uesse, es örökké ualókat kiuánnion. Szerelmes Néném, hogy ha ugi cselekeszel, amint meg montam tenéked, mind ez uilágon meg oltalmazod magadot az gonosztól, es mind az más uilágon szép dicsösséges Coronát uészesz az úr Istentől. Amen.

Hogy ne keduellie a Szüz az férfiakkal ualo niáiaszkodást. LVIII. szó.

[464] Szerelmes Néném, hogy ha il'i szorgalmatosan el táuoztatod az aszszoniállatokat, mennél inkább el kel táuoztatnod az féfiakat? Es hogy ha il'i szorgalmatossággal el kerüld az aszszoniállatoknak társaságát, mennél inkább el kel kerülnöd az férfiaknak társaságát? Es ha oli nagy gondol meg uonszod magadat az aszszoniállatoknak ueled ualo beszélgetésektől, mennél inkább meg kel magadot oltalmaznod az

férfiaknak csalárdságától? Es hogi ha oli igen el fordítod füleidet az aszszoniállatoknak nieluességétől, menniuel inkább el kel azokat fordítanod az férfiakra csalárd beszéditől? *Christus*ban nékem szerel[465]mes Néném, intlek téged, hogi noha bár szent legyen az férfi, de *mind* azon által ne legyen te ueled *semmj* társasága. Bár szent es igaz legienis, de ne legyen te ueled, *semmj* ol'i barátságá. Ha szintén szerzetesis, de ne legyen te ueled *semmj* köz dolga. Ha szintén io emberis, de ne legyen te ueled szüntelen egiüt ualo élete, auagi lakása. Miért? Azért, hogi az bizuást ualo látogatásnak nagi barátságáual el ne uezszen mind kettőtöknek tisztasága. Hogi az látásnak giakorlása által mind kettőtöknek tisztessége meg ne kissebbedgiék. Hogi az szüntelen ualo látással, mind kettőnek szerzetessége meg ne gialáztassék. Hogi az látásnak szokása által mind kettőnek személie tisztességében meg ne sértessék. Ki esik az [466] Istennek szeretetiből, az kj okot ad az bünre. Ki esik az atiafiuj szeretetből, az kj okot ad az gonosz cselekedetre: mert ha szintén *semmj* gonoszt nem miuelis cselekedete által, de az gonosz uelekedést táplállia. Az giakorlás által giakran uétkezik az ember. Giakorta az barátság meg giözi azokat, kiket az uetek meg *nem* giözhetet. Giakorta az bünre ualo ok, meg haitotta es megis haitia az akaratot. Kiket az kiuánság meg *nem* giözhetet, az giakorlás meg giözj. Az férfinak es leániaszszonnak egiütt ualo társasága meg inditia az testnek giarloságát, meliben születtönk. Es az testnek természet szerint ualo lángia meg giúl, hogi ha az mj nem szabad aszt illetj. Az férfi [467] es az aszszoniállat külömbek egimástól az természet által: kik hogi ha egiütt léznek, ha szintén *nem* uétkeznekis, mind az által egimáshoz ualo szokással, gonosz hírt szereznek. Kicsoda kötözi kebelében az tüzet, es meg *nem* égetj magát? Az tűz, es pozdoria egiüé tétetuén lángot neuelnek: noha külömbek, de ha egimáshoz heliheztenek, kétség nélkül lángot uetnek: azonképpen az férfi es aszszoniállat, ha egiütt laknak, ha szintén gonoszt *nem* cselekesznekis, mind az által egimás közöt ualo szüntelenségekkel gonosz hírt neuelnek, es egiebeknek okot adnak magok felöl a zugolódásra. A szerzetes férfi, es az apácsza aszszonj, hogi ha mértéktelen egimáshoz szoknak, egiebeknek [468] adnak helt felölök zugolódnj. Az férfinak es az aszszoniállatnak állapattia külömbözö, es azért hogi ha egiüé foglaltatnak, leg ottan onnét bünre

ualo ok támad. Mit téssen azért egiütt az tűz es az pozdoria? Miért heliheztetj ember kebelében az kigiót? Mire heliheztetik az tűz az ruha közé? Az aszszoniállat, kj az Istennek tisztaságot fogadot, miért tart társaságot az férfiual? Az aszszoniállat, kj az Istenért meg útálta az uilágot, miért szeretj az ferfinak barátságát? Mi uégre keduellj az férfiaknak ielen uoltát, kj az *Christussal* bé kiuánkozik mennj az meniej ágiasházban? Miért keresj halgatnj az Istennek iedzet leánzo az férfiaknak hizelkedő beszédit? [469] Az kj az uilágban férfit nem akart esmérnj, immár az *Clastromban* heliheztetuén, miért kiuánnia látnj az embereknek személieket? Azért *Christusban* nékem szerelmes Néném, hoga ha bátorságos akarsz lennj az paráznaságtól, légi mind elméddel es testeddel táuoza az férfinak társaságátol. hoga ha az *Christusnak* szeretetiért tökéletesen meg akarod tartanj az tisztaságot, táuozzál az férfinak társaságátol. Hoga ha te az kigio mellet heliezteted magadat, bizon nem lesz sok ideig bátorságban. Az tűz mellet üluén, ha szintén uas természetü uolnális, de ualamikor meg oluadsz. Veszedelem mellet léuén, nem maradsz [470] sokaig séretlen, auagi bátorságos. Halliad azért nékem szerelmes Néném, io tanácsomnak szauát: Ne tudgiák az férfiak az te neuedet, orcszádat ne lássák; személiedet ne esmériék, ha szintén neuedet halliákis. Halliad tiszteletes Szüz, Szent Pál Apostol mondásátis: Jo bizonságunknak kel ugimond, lennj azoktólis kik kiүүл ualók; Belöl azért io életet kel uiselnönk mi magunkért, io hirünket kedig egiebekért. Tiszteletes Néném, hoga ha az Istenért ez földön el táuoztatod az férfiaknak társaságát, részed léssen az Isten által az Angialoknak társaságában meniországbán. Amen.

[471] Hoga a Szüz fussa az Jffiaknak társaságát. LIX. szó.

En szerelmes Néném, hoga ha az feliül meg mondot tanulság szerént, igi kel még a szent embereketis táuoztatnj, hoga egimáshoz ualo társaságnak giakorlásából, el ne ueszszen mind az kettőnek szentsége: mennél inkább táuoztatnj kel az iffiakat, kik az idő szerént ualo életnek setétes utait köuetik es azt amiben giöniörködnek? Es ha il'i nagj gondal a szent embereknekis [472] giakorlásától futnod kel, mennel inkább az iffiaktól,

kik az uilágnak kiuánságát köuetik? Azért uét az ördög a szerzetes aszszoniállatnak szeme eleiben iffiakat, hogi az kiknek képeket láttia nappal, arról gondolkodgiék étcszaka: es hogi annak látása szüntelen újjonnan elő forogion elméiében. Jgi löuödik bé az ördög nyila a szemeknek aitaajn mind az lélekig. Jnnét mondgia az prophéta: Bé szállot ugimond, az halál az tj ablaktokon, bé ment az tj házatokban. Bé nem megien az ördög nijla az elmének belső részére, hanem csak az testnek érzékenségi által. *Christus*ban nékem szerelmes Néném, szeretnj ualók ugian az férfiak Isten szerént, de [473] ugi hogi töled legienek el uálua. Szeretnj kel az io férfiakot, de nem ottben, hanem kiüül. szeretnök kel az io embereket lelkünkben, de *nem* az házunkban. Szeressed az embereket elmédben, de táuul. Szeretnj ualók az io férfiak, miuel hogi az Istennek teremtet állatj, de ugi hogi az keresztiénj szeretet az ház kiüül uigiázzon. Szeretnj kel az io férfiakat, nem testj szépségekért, de miuel hogi az teremptőnek alkómánj. Megént intlek téged tiszteletes Néném, hogi soha egiedül ne szól'i egi férfiual. Senkj az férfiak közül magán ueled ne szöllion: te se szól'i ualakiuel két auagi három bizonságod kiüül. Mert nem méltó, hogi az *Christus*nak méltóságos Iegiese egiedül szollion egiedül ualó férfiual, hanem [474] mellette léuén mestere, es mikor uallást téssen büneiről az gionásban. Az meli Apácsza aszszonj egiedül kiuán szólnj az férfiual, az bolondság uralkodik annak elméiében. Halliad azért én io Szeretöm, hogi ha tökéletesen tisztaságot akarsz tartanj az *Christus*nak szeretetiért, tauul légi az férfinak társaságától. Hogi ha ez uilágon tökéletesen az *Christus*nak keduéért meg utállod az férfiakkal ualó társaságot, minden kétség nélkül uéle uralkodol meniországnban. Amen.

Hogi a Szüz, ne legien gonosz emberekkel. LX. szó.

Halliad tiszteletes Néném, az [475] Bölcsnek imez mondását: Édes fiam, hogi ha hitegetnek tégedet édesgetésekkel az bünösök, ne engedgi nékik: ne köuessed az hamis embert, se az ő utát. Menniel az hamis ember elöt; es békeséged léssen. Jgaz emberek legienek az te társaid, az isteni félelemben legien az te dicsösséged. Valameli embert esmérsz isten

félőnek lennj, az legien tenéked barátod. Az gonosz emberekkel ne légi égi társaságban. Aszt mondgia Szent Ambrus: A szent embereknek élete, egiebeknekis példáiul kel lennj az io életre. Mert az kj szent embernek társaságában uálik, annak társaságából io beszédnek szokását uészj, es io cselekedetnek példáiát, hagi az ö elméie naprol napra giulladozzon az [476] Istennek szeretetiben. Nem igen dicséretes az kj az iokkal io, de bizon az inkább dicséretes, a kj io az gonoszokkal. Bizon dicséretes az ember, kj io az gonoszoknak társaságában. Amint az niluán meg fedhető, az kj gonosz az iok között: hasonlatos képpen az méltó dicséretre, az kj io az gonoszok közöttis. Eletnek igiéij, az Istenfélő embereknek igéij: es lelkj egészség azoknak, kik azokat köuetik es szeretik. Miképpen az Nap fel keluén kj üzi az homálioságot, ugi a szentek tanulsága kj üzj az mj elménkből az uéteknek setéségit. Azért mondgia Szent Daud propheta: A szentel ugimond, szent léssesz, es az gonoszra fordultal, tei egietemben [477] el fordúlsz. Minekokáért *Christus*ban nékem szerelmes Néném, hagi ha iól akarsz élnj, táuoztassad az gonoszoknak társaságát. Kerüld el az gonoszokat, táuoztasd el az hamissakat, meg oijad magad az tökéletlenektől, utálliad az heuolkodo rest embereknek társaságát. Fussad táuoztatuán az embereknek seregit, de kiuálképpen az idökorubeliékek, kik hailandók az uétekre: neis elegicsed magadat álhatatlan személiekhez, se ne adgiad magadat hiúságos embereknek társaságában: hanem iokhoz foglalliad magadat, az ioknak kiuánniad társaságát, az ioknak keressed barátságát, a szent életüekhez meg uállhatatlanul ragasz[478]kodgiál. Ha társa léssesz niáiasságoknak, léssesz ioszágos erkölcsöknekis. Az kj az bölcsekkal egiüt iár, bölcs léssen: az kj az bolondokkal megien, bolond az. mert hasonlónak szokot társa lennj. Veszedelmes dolog az gonosz emberekkel egiüt élnj: igen ártalmas az gonosz, feslet erkölcsü emberekkel életünket közlenj. Job az gonoszoknak giülőségét szenuednj, hagi sem mint társaságát tartanj. Amint hagi sok iokkal bir a szenteknek közönséges élete: azonképpen sok gonoszságokat hoz az gonoszoknak társasága. Mert az kj illetj az tisztátalant, meg förtösztetik. Az kj illetj az dögöt, meg dögösödik. Azert tiszteletes Néném, hagi ha örömet halgatod az én szomat, es [479] aszt cselekedettelis bé töltöd, az Istennek uálasztot hiuej közé számlálatol.

Hogi ne uegien a Szüz aiándekokat, auagi leueleket titkon. LXI. szó.

Szerelmes Néném, halliad mit mondok: Az *Christus* szolgáló leánia, kj alattomban leueleket auagi aiándekokat uészen, meg törj uéle az ö rend tartását. Nagi gonoszt cselekeszik, es nagi bünt téssen, hogi ha az emberektől leuelet uészen, auagi ualamj egiébféle aiándéket, miuel hogi törj azzal az ö rendit. Jgen [480] nagi gonoszt miuel, kj időszerént ualo aiándekokért, meg szegi az ö rendit. A szent Apácszaaszsonj kj az *Christussal* bé kiuán mennj amaz dicsösséges meniekezöben, *nem* illik hogi ö az embereknek keszkenöcskéket adgion, füsöket, térd kötöket, auagi tiüköröket, auagi mel'ire ualókat. Az kj az *Christust* égö lámpással uária, *nem* kel annak az emberektől uilági aiándekokat uennj, ugimint füsöket, tiüköröket, es egieb efféléket. Az kj az *Christusnak* szeretetiért uélum alat uagion, auagi bé fédelesztetet, *nem* kel barátitol hiúságos aiándekokat uennj. Az kj az Istenért szentelt uélumot uett feiére, igen uétkezik hogi ha az emberektől uilági aiándekokat [481] uészen. A szent Apácsza aszsonj, az kj effélekben giöniörködik, nagi hiúsággal csalattatik meg, es paráznaságnak ielét mutatitia. Azért mondgia Szent Hieronimus: Nincsen uigmond, a szent szeretetnek édes leuele, sem keszkenöcskéij, sem egiéb giakor aiándékj. Mint ha aszt mondaná: Hogi ha az apácsza aszszonnak elméiében szent szeretet uolna, *nem* uenne az emberektől hiúságos es fölöttéb ualo aiándekokat. Az tiszta es szerzetes elme *nem* kiuán uilági barátitol aiándekokat uennj, *hanem* az *Christustol*, kinek szeretetiért minden uilági dolgokat meg utál: es egiedül csak attul kel jokat kiuánnj, a kiuel reménlj örömit az menieknek országában. Az tiszta leánj aszsonj *nem* keres földj aiándé[482]kokat, *hanem* menieieket. Mennel inkább az ember giöniörködik az földj aiándékokban, annál meszszeb táuozik az Istennek szeretetitől. Hogi ha az Apácsza aszszoniok aszt cselekeszik az Clastromban, amit az uilági aszszoniok szoktak cselekednj az uilágban, elég uétkesek az Isten elöt, es ígi az uilágiak es apácszák közöt nincsen *semmj* külömbség. Hogi ha azért azok közöt, kik Clastromban uadnak, es azok közöt kik az uilágban lanknak, *semmi* uálasztás nincsen: tahát a szerzetes es uilági aszszoniok közöttis nincsen *semmj* külömbözés. Ha azért az apácsza aszszoniok giöniörköttető aiándekokat adnak az ö kedues emberinek, amint szoktak

cselekednj az tisztátalan aszszoniok, hol uagion az tisztesség, hol [483] uagion a szerzetes élet, hón a szüzesség, hón a tisztaság, hón a szentség? Ha az apácsza aszszoniok, kiknek az io cselekedetek által kellett uolna kedueskedniek az Istennek, ök az ö szeretöiöknek kedueskednek az gonoszban, parázna aiándékokkal, hol uagion a szemérmetség, hol uagion az maga meg tartoztatás, hol uagion szent rendinek meg böcsüllése, hol uagion az leánj aszszonnak tiszta, szemérmetes maga uiselése? Azonképpen hogi ha az Apácsza aszszoniok többet akarnak kedueskednj az embereknek ez uilágon, hogi sem mint az Jesus *Christus*nak, örökké ualo királ'inak meniországbán, hol uagion a szent szerzetnek meg tartása, hol uagion az ö rendinek keménj ereie, hol uagion az elmélkedésnek geriedése, [484] hol uagion az elmének uilágossága, hol a sziünek töredelmessége, hol az imádságnak szorgalmatossága, hol uagion a sziüböl származot kegies siránkozás, hol uagion az apácsza öltözetnek szent iele? Ha az apácszaaszszoniok uilági aiándékokban öruendeznek, amint szoktanak az uilági emberek, hol uagion az uilágnak meg utállása, hol az pokolnak félelme, hol az iöuendö utólso itéletnek emlekezete, hol az örökké ualo égésnek meg emlekezése, hol az Istennek szeretete? Hogi ha azért az apácszaaszszoniok, hiuságnak aiándékit kiuánniák uennj az emberektől, hogi uagion az dolog? hol uagion bünökről ualo emlekezetek, hol uagion szemeknek köniuезése, hol uagion uétkeknek esme[485]retsége? Mind semminek tartatik, meg utáltatik, meg uettetik; ezeket ingien meg sem gondolliák az erkölcstelenek. Bizon dolog hogi az meli apácsza aszszonj az emberektől ualamit uészen alattomban, amiben giöniörködgiék, az az ö rendit meg uetj. Az kj inkább örül az ö szeretö barátinak aiándékiban, hogi sem mint az ö Rendinek töruéniben, meg szegöie fogadásának. Effélekről mondgia az propheta: Az ö iob kezek meg tölt aiándékokkal. mintha aszt mondaná: Noha ioknak láttatnak az ö cselekedetek, de inkább örülnek az aiándékokban, hogi sem mint az io cselekedetekben. Inkáb akarnak az emberektől uennj aiándékokat, hogi sem mint az *Christust*ol [486] örökké ualo iokat. Az meli apácszaaszszoni tökéletesen szeretj az *Christust*, nem uészen az emberektől giöniörköttetö es szüksége fölöt ualo aiándékokat, miuel hogi minden aiándékoknál fellieb tartia az *Christust*. Nem heába mondatik az Aniaszentegiháznak az lelkj szent

Enekeknek köniuében: szépek az te szemhijaid mint az gerlicsének. Hasonlitatik az Aniaszentegiház az gérlicséhez, azonképpen minden kegies lélek: miuel hogi az *Christust* tökéletesen szeretj, es semmit előb nem uét az ő szeretetinek. Az gerlicsze, minek utána ualamiképpen az ő társát el uesttette, soha touáb mást felette *nem* keres, mert parázna szeretetet *nem* uészen hozzá. Azonképpen az apácsza aszszonj kj az *Christust* tökéletesen sze[487]retj, touáb parázna szerelmet hozzá *nem* fogad, az az, touáb az gonoszban *nem* szeretj az embereket. Az meli szerzetes leánzo inkább szeretj az embert, hogi sem mint az *Christust*, *nem* tiszta, hanem parázna; mert meg utállia az *Christust*, az kinek uolt el iegiezue. A szerzetes leánzo, mikor elsőben az Clastromban iö, az *Christust* fogadgia Iegieseue: az után kedig ha az embert test szerént fellieb szeretj az *Christus*nál, paraználkodik: ha szintén testében nemis, de elméiében immár parázna; az *Christus*nak imez mondása szerént: Az kj meg nézj az aszszoniállatot ötet meg kiuánuán, immár buiálkodot sziuében: hasonlatos képpen buiálkodik az aszszoniállatis az férfiual, hogi ha ötet sziuében meg kiuánnia, auagi ha test szerént [488] szeretj. Azért *Christus*ban nékem szerelmes Néném, intlek téged, hogi az *Christust*, az te Iegiesedet, mindeneknek fölötte szeressed, es csak ő töle kiuánj aiándékokat uennj. Kérlek teged, hogi mindeneknek fölötte keduellied az *Jesus Christust*, az te Iegiesedet, es az ő szeretetiért ne uegied az uilági aiándékokat. Kétség nélkül az kj ez uilági aiándékokat kiuán, az menieieket *nem* reménlj. Az aiándékok meg uakitiák az bölcseknek szemeket, es meg uáltoztattiák az igazaknak szauokat. Bizoni ha az aiándékok meg uakitiák szemeket az bölcseknek, annibólis meg uakitiák hogi ne nézze az Isten szent malasztia által az ollian szerzetes embereknek elméieket. [489] Hogi ha (amint igaz dolog) meg uakitiák az aiándékok az bölcseknek szemeit; azonképpen az Isten szolgainak szemeijtis, hogi ne láttassék az *Christus*, meg háboritiák. Azért mondgia Szent Isidorus: *Nem* nézhet ugimond, magossan az elmének szeme, melliet bé fog az por: mintha niluábban aszt mondaná, *Nem* nézhetj tökéletesen az meniej dolgokat az elmének szeme, melliet bé fogot az kiuánságnak pora. *Nem* lehet szabados az Isten szolgáiának elméie az istenj elmélkedésre, hogi ha mégis ez földj kiuánságokkal homálisosodik. Hogi ha még az apácsza aszszonnak elméie uilági aiándékokban

giöniörködik, tökéletesen nem nézj elmé[490]jében az meniej dolgokat. Hogi ha aiándékokat uéuén, auagi ö uiszontag aiándékozuán az embereknek kiuán kedueskednj, tökéletesen az Istent *nem* szeretj. Mert az Istenis útállia azokat, az kik eféle hiuságokban kedueskedni kiuánnak. Innét mondgia Szent Daudid propheta: Meg szaggiattia az Isten azoknak tetemeket, kik az embereknek kedueskednek, szégment uallottanak, mert az Isten utálta meg őket. Kérlek téged *Christusban* tiszteletes Nénem, azonnis, hogi halgasd meg aiétatosan Esaiás prophétának mondását: Az kj az ö kezeit minden aiándékoktól kj rázza, az magosságokban lészen lakása, es a szen[491]teknek királliat látnj fogiák az ö szemej szép dicsösségében. mintha aszt mondaná: Az kj az Istennek keduéért az ö kezeit minden aiándéktól kj rázza az meniorságban lészen helie, es az szenteknek királliat, az ö dicsösségében látnj fogia. Az kj az Isten szeretetinek keduéért, nem uészen az emberektől hiuságos es nem kellendö aiándékokat, az Istent az ö dicsösségében látnj fogia, es mind az meniej szentekkel ö szent fölségének szépségében örökké fog giöniörködij. Azért *Christusban* szerelmes Néném, kérlek téged, hogi fogadgiad ennek a szent [492] prophétának tanácsát, es rázd kj az te kezeit minden aiándéktól. Hogi ha te az magosságokban akarsz lakoznj, rázd kj mégis mondom, minden hiuságos es kellelten aiándéktól az te kezeit. Es mégis intlek téged az Istennek malasztia által, hogi igiekezzél köuetnj asztot, kj aszt mondgia a soltárban: En ugimond, igazsággal meg ielenek az te szined elöt: meg elégszem mikor meg ielenik az te dicsösséged. Amen.

Hogi a Szüz aiétatosan meg adgia amit az Istennek fogadot. LXII. szó.

[493] Jol meg gondold szerelmes Néném, mit fogadtál, es mit fogadsz az Istennek, es add meg magadat ö nékj, fogadd magadat tisztán es éppen az Istennek, es ad meg nékj: Magadat büneidröl uádolliad: az Istent az ö io tételiböl dicséried. Semmj iót magadnak ne tulaidonics: ha mj ioual uagi, mondgiad miuel hogi mindeneket ö töle uettél. Valliad ötet irgalmasnak, te magadat bünösnek: ötet igaznak magadat hamisnak. Kérlek szerelmes Nénem, hogi mondgiad az prophetáual egietemben: Bé

megiek az te házadban, az az, a Clastromban: áldozá[494]tokkal, az az, töredelmességnek lelkéuel: meg adom tenéked az én fogadásimat, az az, magamat egészszen áldozom tenéked szüemnek óltárán, kit néked fogadtam. Szükség azért hogy az kj iduösségét kiuánnia, az mj iokat fogadot az Istennek, minden aietatossággal megis adgia. Valakj az örökké ualo örömmek boldogságára kiuánkozik jutnj, szükség, hogy igiekezzék bé telliesitenj io fogadásit: amint mondgia az propheta: Fogadgiatok fogadást, es adgiátok meg az tj uratok Istenteknek. mintha aszt mondaná: Ti magatokat fogadgiátok, es adgiátok meg: mert szükség hogy az kj mit [495] fogadot, aszt megis adgia: miuel hogy fogadása által adóssá es kötelessé tette ő magát. Es iob uolna nem fogadnj, hogy sem mint az fogadás után, az fogadot iokat bé nem telliesitenj. Vadnak kedig némeli fogadások, melliek minden keresztiéneknek közösök, nemelliek uiszontag magán ualo képpen bizonios szemeliekre tartozandók. Az közönséges fogadások azok, mellieket az keresztségben fogadtónk. tudni illik, hogy ne uétkeznénk, es hogy az ördögnek es az ő cselekedetinek ellene mondanánk. Az magán ualo fogadások kedig arra néznek, mi[496]dön ualokj magát fogadta, es kötelezte Baráttá lennj, auagi Apáczsáúá, auagi Canonicussá, auagi Remetéúé, auagi ualamjre egiébre. Hogy ha az a kj mit fogadot, meg nem adgia az Istennek, nem iduözülhet. Miért? mert a kj az Istennek fogadta, hogy uálasztot rendj szerént iol élne, ha az ő rendinek törúenit io cselekedetekkel bé nem telliesitij, nem iduözülhet. Valakj mj iót az Istennek ígért, es aszt bé telliesitenj el hadgia: ő sem iuthat azoknak az ioknak örökségére, mellieket az Isten ígért es fogadot. Az kj az Istennek nem akaria meg [497] adnj az mj iokat nekj fogadot: miképpen akaria az Istentől el uennj az iokat, mellieket az Isten fogadot nékj? Miképpen akaria az meniej aiándékokat uennj az Istentől, akj az Istennek nem akaria meg adnj amit nékj fogadot? auagi miképpen uárhat az Istentől meniej aiándékokat, kj az Istennek tett fogadásit bé telliesitenj mulattia? mert nem hiüü, hanem hitetlen, es hite szegett. Az hitetlenekkel el kárhozik az, kj az Istennek tett fogadásit bé nem telliesitj: Az hitetlenek közöt el uész az, kj az ő fogadását iokban nem uégezj. Azért *Christus*ban [498] nékem szerelmes Néném, intlek téged, tarcs meg az mj iot az Istennek fogadtál. Ne légi köniü a szokban, es nehéz az cselekedetekben. Az Isten elöt ualamit

cselekednj, könnien ne fogadgiad: erödnek meg gondolása nélkül semmit uakmerö képpen ne cselekedgiél. Amit meg nem cselekedhetel, ne fogadgiad. Viszontag igen uétkes léssesz az Istennek szine elöt, hogi ha meg nem tartod az mi iót fogadtál. Az kik az ö fogadásokat uéghez nem uiszik, kedue kiüül uadnak az Istennek. Az hitetlenek közé fog[499]nak számlálatnj, kik amit fogadtanak, bé nem telliesítették. Mert iob nem fogadnj, hogi sem mint az fogadásnak hitit meg nem tartanj. De mind az által tiszteletes Nénem, meg szegied az gonosz fogadásokra lett hitet: az rüt fogadásban meg uáltoztasd szándekodat. Ha mj gonoszt fogadtál, meg ne cselekedgied. amit gonoszul fogadtál, soha bé ne telliesicsed. Istentelen fogadás az, meli gonoszsággal telliesitetik bé. No azért *Christus*nak Iegiese, amint immár meg montam tenéked, hogi ha minden aietatossággal meg adod az [500] Istennek az mj iokat nékj fogadtál, teis uiszontag el uészed ö töle az örökké ualo iokat, mellieket ö teneked fogadot. Amen.

Hogi a Szüz aszt mindenkor meg gondollia,
mj uégre iött az Clastromban. LXIII. szó.

Szerelmes Nénem, tudgiad mi állat légi: esmérđ meg magadat: iusson eszedben miért születél: gondold meg [501] miért iöttél ez uilágra, mi uégre nemzettettél: mi okkal teremtettél. mj dologra lettél ez uilágra. Emlékezzél meg az te állapotodról, tarcs meg az te természetednek rendit. Légi az a mj elsöben lettél. Ollian légi amint az Isten tégedet teremtet: amint az teremptö téged rendelt ollian légi. Tarcs modot minden dolgokban, minden dologban mértékletességet tarcs. Semmit ne cselekedgiél mértéklés nélkül: sem aláb ne cselekedgiél ualamit, se felettéb; sem többet annál amint kel sem keuesbet. Még az io dolgokbannis nem kel ualami mér[502]téktelenségnek lennj. Minden közöpszerü dolgok hasznosok, es az ö modgiokban tökéletesek: amik mértékletességgel léznek, egésségre ualók. Az jo eszközökis kedig, melliekel ember mértéktelen él, ártalmasokká uálnak. Mert minden felettéb ualo uétekben számlálatik. Mindeneket mértékletesen cselekednj, okosság, hogi gonoszt ne tégi az ióból. Szerelmes Nénem,

asztis iol meg tekéncsed mi legien minden időnek alkalmas. Elsöben lássad mit kellessék cselekedned, holot, es mikor, miképpen es menj ideig cselekedgied. Okosságodnak uáasztása által esmérd meg az dolgoknak okait. Amiket cselekeszel, mindeneket nagi szorgalmatossággal meg uáaszszad. Szorgalmatosan meg gondold, [503] miképpen az iót el kezdgied, es uéghez uigied. Tarcs okos uáasztást minden dolgokban. Hogi ha iol meg uáasztod az te dolgot, ieles io es igaz léssesz. Valami iót cselekeszel, okos uáasztással, ioszágos dolog léssen; amit kedig anékül miuelsz, uétek léssen. Mert az oktalan erő uétek gianant tartatik. Az okosság nélkül ualo io uétek helet uagion. Az gonosz szokás által sok dolgok meg uestnenek, es elis merültenek. Sok dolgok nem illendő képpen gonosz szokásra uáltanak az tiszta erkölcsök ellen. Engedgien azért efféle szokás az méltoságnak. Az törüénj es okosság giözzék meg az gonosz szokást. Tiszteletes Szüz, intlek téged, hogi tarcs erős hitet [504] szüedben, iduösségnek sisakiát feiedben, a szent keresztnek ielét homlokodon, igazságnak igeiét száiadban, io akaratot elmédben, félelmet, es Istennek es felebarátodnak igaz szeretetit melliedben, tisztaságnak öuedzöiét testedben, tisztességet cselekedettedben, iozanságot szokásodban es io uoltodban, alázatosságot io szerencsédben, békeséget az háboruságban, egiigiüségét niáiasságodban, bizonios reménséget az teremptöben, es az örök életnek szeretetit, es az io cselekedetekben mind uégig ualo álhatatosságot. Amen.

[505] Hogi a Szüz, ne keressen az Embereknek kedueskednj,
az ő orcszájának szépségéuel. LXIV. szó.

Táuoztassuk el szerelmes Néném, az ártalmas szépséget, hogi minden gonoszságnak fakadásj onnét ne ágazzanak. Az kj az testnek szépségét szeretj, magát csallia meg. Miért? mert csalárd az testnek szépsége, hiuságos, föld, es hamu, meli az embert meg csallia. Innét mondgia Salamon: Csalárd az keduesség es heába ualo a szépség. Sokan uoltak es uadnakis meg csalatua az testnek szépsége által. Az bolond [506] emberek midön az tesnek szépségét nézik, az ördögnek töriben esnek:

midőn az testnek szépségére feletkeznek, az ördögnek hálojában akadnak. Sokan az testnek szépsége által bünökben köteleznek. Nem keresj az Isten az testnek ékességét, hanem az léleknek szépségét. Inkáb szeretj az Isten az lelkj szépséget, hogi sem mint az testit. Az *Christus* nem giöniörködik az testnek szépségében, hanem az léleknek tisztaságában. Azért *Christus*ban nékem szerelmes Néném, intlek téged, miuel hogi aszt az szépséget szeressed, meliben giöniörködik az Isten. Soha ol'i szándékkal az embereket ne nézzed, hogi az ő szépségeket szeressed. Ne nézzed az embereket ol'i szíuel, hogi az ő szépségek[507]ben giöniörködgiél. Soha a uégre az embereket ne tekéncsed, hogi az ő szépségeket meg kiuánniad. Kérlekis téged, hogi soha az te szíuedet arra ne tettessed, hogi az embereknek kedueskedgiél, es szépnek tessél. Soha azért ne ékessicsed orcszádat, hogi az embereknek szemek elöt keduesnek láttassál. Ne legien ollian az te igiekezeted, hogi az emberek elöt akarnal szépnek láttatnj: mert ha azért cselekeszed, hogi az emberek elöt szépnek láttassál lennj, boszszuságot tészesz az *Jesus Christus*nak te Iegiesednek. Holot az *Christus*nak uagi el iedzetue, hogi ha az embereknek szemek elöt akarsz láttatnj, nem uagi tiszta, hanem parázna. Mint [508] parázna, az *Christus*nak tészesz hamissat, ha azért mutatod szépségedet, hogi az emberektől keduellessél. Miképpen nem paráználkodol, ha inkáb szereted az embereket hogi sem mint az *Christus*ut? Auagi miképpen nem paráználkodol, kj az embereket az *Christus*nak fölötte keduellied? Miképpen mondd, nem uagiok parázna, kj egi felöl az *Christus*nak attad magadat az Clastromban, es más felöl az embereknek akarsz kedueskednj orcszádnak szépségéuel? Mikor aszt cselekeszed, az paráznaságnak mutatod ielét, mert az paráznák szokták aszt cselekednj, es az uilági aszszoniállatok: ugimint [509] kik az ő orcszáiokot szépítik, hogi az embereknek szemek elöt szépeknek láttassanak. O meli rúts es éktelen dolog hogi az apácsza aszszoniok aszt cselekedgiék, amit szoktak cselekednj az parázna, es uilági aszszoniállatok! azért Tiszteletes Szüz, halliad amit mondok, figyelmez reá amire intlek. Soha ne tettessed orcszádot az embereknek keduéért; de onnan belöl ioságos dolgokkal ékessicsed az te lelkj esmeretednek ábrázattiát, hogi az *Jesus Christus*nak, meniej Jegiesednek kedueskedhessél. Nem giöniörködik az Isten az testnek szépségében,

hanem az elmének ékességében: nem a szép ábrázatnak uiselésében, hanem az io erkölcsökben: nem az testnek szép módgiaual ualo uiselésében, hanem a szent [510] életben. Mikor az kegies lélek az *Christus*nak keduéért belöl io erkölcsökkel ékessitetik, az *Christustol* kedueltetik es szerettetik: melliet szépen meg ielent az meniej Iegies az lelkj szent Enekeknek köniuében, holot Iegiesének szoluán aszt mondgia: Mel'i szép uagi én társom, es mel'i ékes en szerelmesem giöniörüségidben! mintha aszt mondaná: Mel'i szép uagi én társom, az az, igazán, szentül, es szerzetes módra élúen szép uagi: es engem mindeneknek fölötte leg inkább szeretuén, én társom uagi. Azért uagi szép es ékes, mert iól élúen io cselekedetekben forgódo: es azért uagi társom, mert tökéletesen szerecsz [511] engem, mert más társot föllieb nálamnál senkit nem keduelsz. Nem csak uagi en társom, de leg szerelmesemis, mert többet kiuánsz nékem kedueskednj az io cselekedetek által elmédben, hofi sem mint kiüül az embereknek testj szépségeddel. Azért nem csak társom uagi, hanem leg szerelmesemis giöniörüségidben. Az kegies lélek mondatik leg szerelmesnek giöniörüségiben, tudni illik a Szent írásnak giöniörüségiben; mert nem jút az tökéletesen az *Christus*nak szeretetire es barátságára, a kj a szent írásnak giöniörüségiuel élj es béuelkednj csak semminek tartia. Az [512] férhet tökéletesen az *Christus*nak szeretetihez, a kj az írásoknak giöniörüségiuel magát táplállia: es az *Christust* szeretj, öis uiszontag szerettetik az *Christustól*. Az kj kedig többet kiuán kedueskednj az embereknek szép ábrázattiáual, hofi sem mint az *Christus*nak io cselekedetekkel, sem az *Christust* tökéletesen nem szeretj, sem az *Christustol* nem szerettetik. Minekokáért intlek téged szerelmes Néném, hofi szeressed az *Christust* mindeneknek fölötte, mert az Atia Isten uálasztot téged ö benne öröktől fogua. Es kérlek téged, hofi csak ö nékj egiedül, kiuánniad keduéért keresnj, es hofi ne keres az em[513]berektol idő szerént ualo dicséretet uennj. Amen.

Hogj a Szüz ne legien mértéktelen az Neuetésben. LXV. szó.

Szerelmes Néném, halhatcsza meg az bölcseséges Salamonnak mondását: En ugimond, az neuetést uéteknek tartottam, es aszt montam az örömmek: mit csalatkozol meg heába? Véteknek mondatik, midön mind külömben esik az dolog hogi sem mint kellene. Akkoron esik azért uétek az dologban, mikor kinek sirnia kellene, akkor neuet. Megént azért [514] mondatik uéteknek, mert midön ualakj neuet, halála napiát eszében nem tartia. Bizoni heába csalatkozik meg, kj az idö szerént ualo örömben örül es uigad. Meg csalatkoznak azok az kik ez uilágnak keduek szerént ualo foliásiban öruendeznek: mert ha az ö haláloknak napiát eszekben uennék, elöb siratnák az ö bünöket, hogi sem mint az hiuságos dolgokon neuetnének. Az kik az heába ualo dolgokon neuetnek, uaiha azok eszekben vennék miket szenuedendök léznek, nem neuetnének, de sirnának. Azért mondgia Salamonis: A neuetés bánattal elegiedik öszue, es az örömmek utólliát el fogia az keserüség. Es *Christus* Urunk az Euangeliomban: Boldogok az kik keser[515]genek, mert ök meg uigasztaltatnak. Nem monta: boldogok az kik neuetnek, hanem boldogok az kik kesergenek: mert bizonnial azok boldogok, kik az ö bünököt sirattiák, nem azok kik heába ualo dolgokon neuetkeznek. Az kik Isten szerént keseregnek, boldogok mert meg uigasztaltatnak. Es Szent Jacab apostol feddj az bolondúl neuetöket, monduán: Az tj neuetéstek keserüségre fordúl, es örömtök bánatra. Az bolond neuetésében fel emelj az ö szauát: az bölcs kedig allig neuet alattombanis. Az neuetést azért szerelmes Néném, ugimint uétkeket el táuoztasd, es az idö szerént ualo örömet giászra uáltoztasd. Miért? tudni illik hogi boldog légi, hogi ha [516] ez szarandokságnak ideie alat siránkozol: ugi hogi haláloknak napián boldognak találtassál, ha magadat ez uilágon meg siratod. Esmérd meg magadat hogi szarándok uagi ez uilágon; mert nincsen itt az te lako heled, hanem az meniországnban: nincsen itt lako uárasod, mert az Isten igért tenéked meniországnban meniej Hierusalemet, a houa Szent Daudid propheta iutnj kiuánkozot, mikoron mondotta: Örültem azokon melliek mondatnak nékem, az Urnak házában megjönk. Jlien kiuánsággal geriedez uala az *Christus*nak szolgáliais, ki aszt mondá: Kiuánok fel áldoztatnj, es az *Christussal* lennj.

Azis kiuán[517]kzik uala meniországban iutnj, kj aszt mondá: Jaj nékem, hōgi az én lakásom ennire hoszszan haladot, laktam Cedár tartomániában lakozokkal. Mikor ezeket mondá az prophéta, nem neuet uala az uilágnak hiuságin, sőt inkább az ő szarándokságán kesereg uala. azért tiszteletes Szüz, az te örömd mindenkor meniországban legien. Az te szüednek uigassága mindenkor mértékletes es csendes legien, amint mondgia Szent Pál Apostol: Öruendezetek az úrban mindenkor, mégis mondom, öruendezetek. Es másut aszt mondgia: Az léleknek kedig giümölce öröm. Efféle öröm meg nem [518] háboritia az elmét neuetésnek szaporaságáual, de fel emelj az lelket az meniországban ualo el iútásnak kiuánságáual, holot halhassa: Jer bé az te uradnak örömében. Az embernek szine lelkének tiüköre. Az neuetésen meg esmérhetj ember az apácsza aszszonnak szüét. Az haszontalan neuetések es heába ualo tréfák, meg ielentik az apácsza aszszonnak hiuságos lelkj esmeretit. Minemü legien szüe az apácszaaszszonnak, giakorta meg mutattia neuetése, es rútréfáia. Mert niluán ok nélkül nem neuetne, ha tiszta szüe uolna: soha furcsa[519]sággal nem neuetne, hōgi ha furcsaságot auagi faitalanságot nem uiselne szüében. Mert aszt mondgia Urunk: A szüének feliül beuelkedéséből szól az embernek száia. Azonképpen hiuságos szüének feliül béuelkedéséből neuet a szüének szája. Hōgi ha az aszszoniállatnak elméiben hiuságos dolog nem uolna, soha hiuságos dolgon nem neuetne. Az tiszta elme többet örül a siránkozásban, hōgi sem mint az neuetésben. Hōgi ha az apácsza aszszonj igaz tisztaságot tartana elméiben, bizonj inkább szeretné az köniuezést, hōgi sem mint az ideij uigasságot. Hōgi ha meg gondolná sok ióknak [520] heába ualo mulatasát, es az pokolnak kínniait, inkább szeretné az köniuezést, hōgi sem mint az neuetést. Ahol az neuetés es csúfság béuelkedik, ot az tökéletes szeretet nem uralkodik. Ha az apácsza aszszonj ualoba szeretné az *Christust*, nem neuetne, hanem inkább az ő Iegiesének kjuánságában szüntelen siránkoznék: mert a kj az *Christust* tökéletesen szeretj es félj, nem neuet, hanem hozzá ualo kjuánságból es szeretetből siránkozik. Csudálkozom miért keres az tréfákat es neuetéseket, kj azért iöt az Clastromban, hōgi az ő büneiért siránkoznék, es poeni[521]tentiát tartana. Csudálkozom hōgi nem szégienlj, a kj fent neuet es hahotál. Szégien dolog annak neuetnj es hahotálnj, kinek ebben a

szarándokságban büneit kellett volna inkább siratni. Mj szegénj niomorúlt emberek miért nevetünk, kik mindennémü dolgainkrol az Angyalok es minden szentek elöt szám adásra kelünk az Istennek? Job azért nekünk ez ideig ualo életünknek rendiben büneinket meg siratnunk, hogi az Istentöl iöuendöre bocsánatot nyerhessünk. Kérlek azért téged tiszteletes Néném, hogi el hadgiad az mértéktelen nevetéseket es [522] csufságokat: es inkább az te büneidet sirassad: az heába ualo tréfákat es nevetéseket táuoztasd, es az te uétkeiden szüntelen bánkodgiál. Halliad *Christus*nak Jegiese, mit mond az meniej Jegies az ö Jegiesének az lelkj szent Enekeknek köniuében: Az te szemeid ugimond, mint az Esebonj halastók. Jól hasonlitanak az Jegiesnek szemej az halastókhoz, mert holot az kegies lélek ezen az ö szarándokságán siránkozik, az Istennek malasztia által büneitöl magát meg mossa. Vgi az apácsza aszszonnakis kel szünetlen siránkoznj, hogi magát bünejtöl kj moshassa. azért szerelmes Néném, ha ez uilágon az mj [523] büneinket tökéletes képpen meg sirattiuuk, es az uilágj hiuságoktol magunkat meg uonszuk, hiszszük el uennj büneinknek bocsánattiát.

Hogi ne kiuánnion a Szüz uárasokat látnj. LXVI. szó.

Tiszteletes Néném, halliad miképpen kesereg Hieremias prophéta az mj büneinken, monduán: Mint homáliosodot meg az aranj, meg uáltozot az ieles io szin? Jde s' toua hániattattanak a szent he'inek köuej minden úcszáknak eleijn. Az aranion [524] értiuük a szerzetes embereknek eletit, meli eleinten az jóságos dolgoknak dicsösségéuel fénies uala, mostan kedig az uétkeknek rútságáual meg homáliosult. Az arannak jeles io szine, iedzj a szentségnek öltözetit, meli az io cselekedetek által az elöt drága, ieles io uolt: most kedig az uétkek es uilági cselekedetek által meg uáltozot, meg kopot, meg rútuult, es útállatossá lett. Bizonj meg uáltozot a szerzeteseknek öltözetek, ugimint, az Barátoké, az Canonicusoké, es az Apácsza aszszonioké, midön inkább ugi csináltattiák azokat, hogi tessék az emberek elöt, hogi sem mint [525] az Istennek szine elöt. Bizon meg uáltozot az arannak szép szine, midön a szerzetes emberek inkább ahoz szabiák köntösöket, hogi az hiuságos dicsösség által tettetes legien az

embereknek látására, h^ogi *sem* mint alázatosság szerént tetsenék az Istennek elötte. Bizon meg uátoztak ez mostanj időben a szerzetes embereknek ieles ruháiok, holot inkább cszifrázzák es szépitik magokat, h^ogi királj palotában keduesek legienek, h^ogi *sem* mint az teremptőnek szemej elöt. Touábbá holot aszt mondgia Hieremiás köuetkezendő képpen, Jdes'toua el hániattanak a szent helnek köuej minden úcszáknak [526] elein: Jelentik a szent helnek köuej a szerzetes embereket, kiknek soha nem illik kin uándorlanj, hanem az Clastromnak rekesziben, mindenkor az Istennek szemej elöt forognj. De ime ez mostanj időben el szélliettenek a szent helnek köuej minden úcszáknak szegletin, midön a szerzetes emberek, hiuságos es uilági dolgokat keresuén ide s' toua kin uándorlanak. Minden úcszáknak szegletin el szélliettenek a Sanctuáriumnak, auagi szent helnek köuej, mikor a szerzetes emberek inkább kiuánnak az királ'inak palatáiban forognj, h^ogi *sem* mint az Clastromnak rekesziben [527] uesteg lennj. El szélliettenek, midön inkább kiuánniak halgatnj az gazdagoknak fölöttéb ualo beszédeket, h^ogi *sem* mint a Szent Irásnak töruénit es parancsolatit. Az úcszáknak szegletin szélliedezenek, midön inkább örülnek az gazdagoknak uendégségiben es beszélgetésiben, h^ogi *sem* mint szerzetes attiafiainak szegénségiben, es ételben ualo meg tartoztatásában. Az Isten szolgainak inkább kel szeretnj az böcsüt, auagi ueteménj élést a Clastromban, h^ogi *sem* mint az gazdag lakodalmokat az uilági házakban. A szerzetes embereknek inkább kel szeretnj az káposztát, es egiéb füböl ualo étkeket az ö attiafij [528] közöt, h^ogi *sem* mint étkeknek sokaságát az gazdagok közöt. A szerzetes embereknek inkább kel örülnj szegénj atiafiainak asztalánál, h^ogi *sem* mint királ'i asztalánál. Miért? Mert amint mondgia Szent Agoston: Job szükölködnj, h^ogi *sem* mint fölöttéb béuelkednj. Iob az *Christus*ért az Clastromban szegénséget szenuednj, h^ogi *sem* mint az uilágban sok gazdagsággal birnia. Szükség azért h^ogi minden szerzetes, ha iduözulnj akar, az uilágot meg útállia, es magát az Clastromj rekeszben tartoztassa. Szükség h^ogi el táuoztassa a szerzetes ember az uilágiaknak giülekezeteket, [529] es az Isten szolgainak keresse társaságát. A szerzetes embereknek inkább kel szeretnj az Clastromokat, h^ogi *sem* mint királnak uduarát. Halliad azért immár amit mondok, halgas rea amire intlek. Job néked az Clastromban ülnöd, h^ogi *sem* mint

az uárasnak ucszáit kerülnöd. Jnkáb szeressed az Clastromban ualo uesteg létedet, hofi sem mint uárasokat látnál. Job az Clastromnak köfalaj közöt niugodnj, hofi sem mint niluán láttatnj az népek elöt. Ha magadat az Clastromban rekesztet, es ben tartoztatod szeretettel az *Christus*ban: Melliet szépen meg ielent az meniej Jegies az lelkj Enekeknek köniuében, ho[530]lot jmigien szól az Jegiesnek monduán: Bé rekesztet kert, az én néném, bé rekesztet kert, bé pecsételt kútfö. Az bé rekesztet kerten értetik minden kegies keresztién lélek, mert midön az joszágos dolgokat táplállia, szépen uirágzik, joszágos dolgokkal magát tartia es táplállia, es az mi giümölcsöt hoz, aszt megis tartia. Viszontag mondatik bé rekesztet kertnek az kegies lélek, mert holot az örök életnek szeretetiért magát az uilági zur zauartól meg uonsza; midön az embereknek tekintetit táuoztattia; midön az mj iokat cselekeszik, az embereknek hiuságos dicseretek elöt el röitj: midön hofi az emberektől ne láttassék, magát az Istenért bé [531] rekesztj: midön emberj dicséreteket meg útál, az uilági ioknakis meg útállására igiekezetiuel magát bé kertelj körös körül, hofi az ben ualóknak el ragadozására bé ne üthessen az regi ellenség. Es bé pecsétlet kútfönekis mondatik mert holot szüntelen meniej dolgokat gondol, es a szent irasoknak tudomániát mindenkor elméiének giomrában öszue giüitj, olliankor a szent elme mint ualamj szép forrásokat magában fakasztanj meg *nem* szünik, melliekből szomiuhozo felebarátit meg éleszthesse. Azért szerelmes Néném, amint felüül meg montam tenéked, hofi ha míg élsz, magadot az *Christus*nak szeretetiért az [532] Clastromnak kö falaj közé bé rekesztet, es az Régulának parancsolatihoz tökéletesen ragaszkodol, hidgied hofi ez halando élet után ugian azon mj urunk *Jesus Christus*sall te Jegieseddel az meniej niugodalomnak tiszta, boldogságos agiásházában fogsz örökké öruendeznj. Amen.

Az Késértetről. LXVII. szó.

Tiszteletes Néném, halliad mit mond Szent Jacab Apostol: Alliatok ellene az ördögnek es el fút elöletek. Es Szent Hieronimus aszt mondgia: Semmj nincsen ugimond, [533] annál erősb, mint kj az ördögöt meg

giözzj: es semmj nincsen uiszontag annál erőtlénb, mint az kj az ö testétől meg giözettetik. Az ördögnek tüzes nilait uigiázásoknak hidegségéuel, es böitöknek mértékletességéuel kel meg óltanj. Az mj álnok ellenségünk mindenkor azon uagion miképpen meg csalhasson bennünket: es azon mesterkedik hogi nem csak torkonkat meg messe (ugimint az gionástól meg tartoztatuán) hanem hogi lelkünketis egietemben el uestesse; mint az farkas az juhokat egimástól el szaggattia, az ördögis ugi cselekeszik az lelkekkel, midön az hiueket az késértet által meg ölj: noha az ördög föllieb nem késérthetj az uálasztottakat, [534] hanem amint az Isten meg engedj. Mikor az ördög az Istennek szolgait késértj, az ö hasznokra szolgál, holot öket az ö késértetiuel meg *nem* csallia, de inkább oktattia. Mert giakorta az késérteteket, mellieket az ördög az embereknek uestedelmére támaszt, azokat az Isten azon lelkeknek hasznára forditia. Soha az Istennek szolgaj *nem* szenedhették uolna az ördögnek késértetit, es *nem* szenedhetnék, hogi ha az Istennek kegies io uolta az ö gonoszságokat meg *nem* mértéklené, auagi telliességgel meg *nem* zablázná. Noha az ördög mindenkor kjuánnia késértenj az Istennek szolgait, de hogi ha az Istentől hatalmot *nem* uészen reá, bé *nem* tel[535]liesithetj amit keres. Es noha az ördögnek akarattia mindenkor hamis, de mindaz által az Istennek engedelméből igaz az ö hatalma. Az ördög ugian ö magától hamissan igiekezik meg késértenj az Istennek szolgait, de azokat az kik késértetre ualók, meg *nem* késérthetj, hanem ha nékj az Isten szabadságot adand. Jnnet uagion az Királj köniuekbenis meg irua az ördögről: miuel hogi az Istennek gonosz lelke giötrj uala Sault: holot igazán ugimint az urnak lelke uala. De miért uala gonosz? es ha gonosz uolt, miért uolt az Vré? De ebben az heliben, két szoual egibe foglaltatik, es meg ielentetik mind az Istennek igaz hatalma, s'mind kedig az ördögnek hamis akarattia. [536] Mert gonosz lélek uólt az gonosz akarat által, es ugian azon az urnak lelke uólt, az Istentől ualo igazságos hatalomnak uétele által. Az ördög *nem* erőltethető az uétkekre, hanem csak giúytó: de söt fel sem giúythattia soha az kiuánságnak taplóját, hanem holot elsöben eszében uészj niluán ualo bizonságokból, az gondolatnak nagi erös kjuánságit es giöniörködésjt. De hogi ha magunktól kj ueriük az gonosz gondolatnak giöniörködésit, ottan az ördög szegien uallással el táuozik, es az ö késértetinek fegiuerj meg

törettetnek. Giakorta az ördög io szín alatt akaria meg csalnj az [537] Istennek szolgait, midön magát uilággosságnak angialáuá tettetj, de anninak kel lennj a szentek okosságának, hogi az, uáasztást es külömbseget tudgion tennj az io es gonosz közöt, hogi álnokúl öket az ördög meg ne csalhassa. Mert eszt adgia elönkben Josuének imez tudakozása: Miénk uagié ugimond, auagi ellenséginké? Azért mondatik Hieremias prophétánakis: Hogi ha az drága dolgot az alúalótól el uáasztod, mint az én szám lészesz. Rettenetes iszoníu az ördög az uilági embereknek szemek elöt, de az Istennek uáasztot hiueinek szemek elöt alúalo. Az hitetlenek ugi félík az ördögöt mint az oroslánt: azok kedig az kik erőssék az hitben, [538] meg utállíák az ördögöt, es ollíannak tartíák mint egi férgecskét: es ha meg láttiákis ötet, nem félnek töle. Csuszamlo kígio az ördög, de hogi ha az feie meg rontatik, semmit nem árthat. Ha kj kedig feiének, az az, első jzgatásának ellene *nem* áál, telliességgel alattomban bé csuszamodjk a sziüünek leg belső részében. Az ördögi késérteteknek uétkéij meg törhetök: de ha ember azoktól magát meg nem oija, es szokás által erkölcsben kelnek, uégtére igen öszue ragadnak, ugi hogi auagi soha sem, auagi nehezen giözettetnek meg. Mikor az ördög ualamei embert meg akar csalnj, elsőben kinek kinek természetit meg tekéntj, es onnét készítj magát ellene, ahol lattia az embert hailandónak az uétekre. [539] Jnnét mondgia Szent Jsidorús: Jnkáb késértj az ördög az embert az része felöl, ahol láttia ötet az raita kj omlot neduesség által könnien hailanj az uétekre, hogi az neduességnek béuelkedése szerént késértetitis hozzá fogia: mint akj foliásában uizet akar uennj, *nem* bocsáttia asztot más részre, hanem ahol annak iobban ualo foliását esmérj. Az embernek egész éltében incselkedik az ördög ötet meg csalnj, de leg inkább uége felé halálákor. Es ez amit eleinten meg monda az Isten ennek az kigiónak: Te ugimond olálkodnj fogsz az ő sarka után. Akkor olalkodik kedig az ördög az embernek sarka után, mikor ötet életének uégén meg csalnj [540] eröködik: mert a kit éltében meg *nem* csalt, uégtére azon uagion hogi meg csallia. Minekokáért bár igaz legienis az ember, de soha magában *ne* bizzék, hogi bátorságos lenne it ualo éltében: hanem mindenkor alázatosan magát meg oija, es hogi uégtére meg *ne* csalattassék, mindenkor féllien es szorgalmatosan uigiázzon. Azért *Christusban* nékem szerelmes Néném, szükség hogi

kériük az mindenható Istent, hogy ne hadgion minket erönk fölöt késértetnj: mert mindenkor az Isten meg tartoztattia az ördögnek ereijt, hogy ne ártson annira, amint kiuán ártanj. Innét uagion hogy az Lelkj énekeknek köniuében, meg fenijty a szent lé[541]lek az ördögöt, monduán: Keli fel Eszakj fuás, es iöuel Délj szél szellözzél az én kertem által, had follionak az ö fü szerzámj. Az Eszakj fuáson, meli az hidegben meg fágilal, es tuniáuá téssen, mj egiéb értetik hanem az tisztátalan lélek? Kj holot minden meg uetet gonoszokat meg késért es birtokában foglal, öket az jo cselekedettől el tünijtia. Az délj szélen kedig, ugimint meleg szellön, ielentetik a szent Lélek, kj holot az uáasztattaknak elméieket meg illetj, minden tuniaságból fel oluaszta, es az Istennek szeretetiben buzgokká téssz. Kellien fel azért az Eszakj fuás, ugimint az gonosz lélek az Aniaszentegiházból, auagi [542] akarmeli hiüü lélektől mennien el táuozuán töle, hogy föllieb amint kel ne késértse: es iöion el helette az délj szél, es szellözzön az meniej Iegiesnek kerte által; es follionak az ö fü szerzámj: tudni illik hogy el iöüén a Szent Lélek, bé öntse a szeretetnek tüzét az kegies elmékben, es mind az késértettől, s'mind kedig az el mulatot jonak restségétől fel szabadicsa az elmét. Melliet midön cselekeszik, fo'inak az fü szerszámak, mert el iöüén a Szent Lélek, a szüü meli az elöt meg possat es meg tuniült uala, uiszontag magát az io cselekedetekre fel serkentj, es mint egi szép kert ugi uirágzik, es az uirág után io [543] illatú, io izü, es táplálásra ualo giümölcsöt terempt, melliel ember mind magát es felebarátit jo példák által tartia es táplállia.

Kérdés.

Szerelmes atiámfia, kérlek mutasd meg nékem, micsoda oruosság uagion az ördögöknek késértetek ellen?

Felelet.

*Christus*ban nékem szerelmes Néném, ez annak oruossága, akj az uéteknek, auagi az ördögöknek késértetiuel meg heüül, hogy mennél inkább késértetik, annál inkább az jmádságra fusson. Hogi ha azért ez uilágnak gonosz es förtelmes gondolatj az te szüedet fel zauariák, es arra uonsznak hite[544]getuén, hogy ualamj nem illendő dolgot meg cselekedgiél: leg ottan tiszta jmádsággal, es szent uigiázásiddal el ueried azokat lelkedtől. Jmádságodnak ideién, szüntelen minden

aietatosággal állassad magadat az Urnak színe előtt: hoga az ördögnek minden érkező késértet könniebben el kerülhess. Esmérd meg, es tudgiad tiszteletes Néném, hoga nem csak az ördögnek késértetj ellen kel tusakodnók, hanem az testnek uétkiej ellenis. Miért? mert az test, az lélek ellen ualo dolgot kjuán, az lélek kedig az test ellen. Azért oli álhatosoknak kel lennók az jmádságban, hoga mind addigis meg ne [545] szünniünk, ualamig az Istennek malasztia által meg giözhettiük az testj kiuánságoknak jzgatásit, es az ördögöknek késértetjt. Az giakorta ualo jmádság le szállitia az uétkeknek hadakozását. A szüntelen ualo jmádság meg giözi az ördög nijlait. Az jmádság első erö az késérteteknek ütözetj ellen. Azért szerelmes Néném, amint immár meg montam tenéked, az tiszta jmádsagok es szent uigiázások által giözheted meg az ördögj késérteteket. De ha mégis érzed az testnek úntatását, ha az testnek ösztönitöl bántatol, hoga ha az kiuánságnak gondolattia csiklandgia az te szüedet, hoga ha mégis ellened tusakodik az te tested, ha téged az buia[546]ság késért, ha az kiuánság téged bünre kisztet: uesd elődben magadnak az te halálodnak emlekezetit, ued elődben az jöüendö itéletet, gondolkodgiál az iöüendö rettenetes kinokról, ued eszedben az örökké ualo büntetések, es iusson eszedben az pokolnak örökké meg olthatatlan sebes tüze, gondold meg annak meg mondhatatlan szörnüi kinzását. Az pokol heüségének gondolattia oltsa meg te benned az buiaságnak heüségét. Amen.

Az Almokról. LXVIII. szó.

[547] Tiszteletes Néném, halhatsza mj dolgok mondatnak: Giakorta étszaka az embereknek álmokban, az ördögök elő keluén meg háboritiák öket elméieken: es giakorta niluán ualo küszködesselis háborgatuán az embereket test szeréntis meg uerik. Külömb féle képpen uadnak az álmok. Némelj álmok történeken tele giomorból, auagi annak ürességéből, mellieket magunkis eszünkben uehettiük: nemellieket kedig tulaidon gondolatinkból támadnak. Mert giakran amit nappal gondolunk, éjjel álmunkban eszünkben fordúl. Sok álmok esnek uiszontag az tisztátalan gonosz lelkekenek meg csufolásából, es csalárdságából, az

bölcs Salamonnak [548] bizonsága szerént, kj aszt mondgia: Sokakat meg téuelitettek az álmok, es kj estenek heliekből azokban bizakoduán. Nemeli álmok látások kedig igazán történnek, ugimint meniej ielenésnek titkos szentségéből, es tanácsából, amint az o testamentomban oluassuk Josephről, Jacob pátriarchának fiáról, kj meg látá álmában, hogi ő jöüendöre föllieb böcsültetnék hogi sem mint az ő attiafiáj: auagi amint az Euangeliomban oluastatik Josephről a szeplötelen Szüz Mariának Jegieséről, kj álmában intettek hogi Aegiptusban futna az gyermekkel. Megént történnek néha elegies álmok, az az, gondolatok es [549] ördögi meg iácszottatások egietemben: uiszontag ugian gondolatok es jelenéseki egietemben, amint mondá Daniel: A kj meg jelentj a szent titkokat, meg mutatta tenéked a mik jöüendök. Noha kedig némelj álmok igazak, mind az által nem kel azoknak könnyen hinnönk, miuel hogi külömb féle képezetekből származnak, es honnét iöijönek tökéletesen nem tudgiuk. Nem kel azért könnyen az álmoknak hinnönk, hogi netalántan az pokolbélj Sánhán, uilágosságnak angialáúá tüntetuén magát, ualamel'i oktalan embert meg ne csallion. Néha az ördög némeli niughatatlan elméü embe[550]reket, es álmokhoz tartozókat, ugi meg csal álnok mesterséggel, hogi nemel'i álmok külömben sem történnek annál amint öök meg mondgiák: holot az ördögök néha néha igazatis jelentenek, hogi annual inkább sok, es derék dologban meg csalhassák öket. De ha szintén a szerént történnekis az álmok, amint meg ielentik az ördögök, de mind az által nem kel azoknak az álmoknak hinnij, hogi csalárdságból ne származzanak, az irásnak imillien bizonsága szerént: Ha szintén ugi történikis amint meg mondgiák tjnëktek, ne hidgiétek. Hasonlato[551]sok az álmok, az madaraknak ielekből uett jöüendölésekhez, es az kik azokhoz tartóznak, iöüendölj láttatnak az álomból. Nem kel azért hinnj az álmoknak, ha szintén igazaknakis láttatnak lennj. Az kj az álmokban, auagi iöüendö mondásokban uetj az ő bizodalmát, auagi reménségét, nem bízik az Istenben: es ollian mint akj a szél után megien, auagi az árniéket meg akaria fognj. Az hazug iöüendö mondások, es az csalató álmók, mind a kettö heába ualo dolog. Nem kel az álmoknak hinnönk, hogi netalántán meg ne csalattassónk azokban. [552] Az mj reménségünk legien erős mindenkor az Istenben: es semmit ne gondolliónk az álmokkal. Jgen méltó dolog hogi az Istenben uessük

remétségünket, es *semj* bizodaljunk ne legien az álmokban. Azért szerelmes Néném, intlek téged, hofi ne legien az te elméd az álmokra, auagi jöendő mondásokra figielmetes, hanem az jo mindenható Istenre nézzen, es ö benne legien erős. Mert hofi ha az jöendőlésekhez, es álmokhoz tartod magad, hamar meg csalattatol. Egész éltedben semminek tarcs efféle jöendőléseket, es álomj látá[553]sokat, es hel'ihetztesd tökéletesen az te remétségedet az Jstennek gonduiselésében: es ígj mind ez uilágon, s'mind az más uilágon jo szerencséd léssen.

Ez uilágon ualo Eletnek röuid uoltáról. LXIX. szó.

Szerelmes Néném, halliad Salomonnak mondását: Valamit cselekedhetik az te kezed, szüntelen azon légi, hofi munkálkodgiál raita: mert sem dolog, [554] sem okosság, sem tudománj, sem bölcseség nem léssen pokolban ahouá te sietsz. Mert csak ez ielen ualo életben engettetet a szabadság az io cselekedetre: miuel hofi az más uilágon nincsen az cselekedetre ualo uárazozás, hanem az meg lett io cselekedeteknek fizetése. Röuid es hailando ez ielen ualo élet. Azért mondgia Szent Jsidorus: Az kj az ielen ualo életnek hoszszú uóltát, *nem* az ö foliásából, hanem annak uégéből meg tekéntj, meli röuid, es niomorúsággal rakua legien, eléggé hasznoson meg gondolhattia. Minekokáért *Christus*ban nékem szerel[555]mes Néném, hofi ha igaz életet keresz, arra az életre sies, meli igaz, amiért keresztién uagi, az az, az örök életre. Az örök életre ualó, ez kedig halando. Azért kel az testben meg halnod az uilágnak, hofi meg ne hal'i lelkedben az *Christus*nak. Akkor tartatik ualakj igazán élnj, hofi ha az uilág szerént meg haluán, csak az Istenben éél, kiben ígerte az ö életét. Az életnek akarmj késedelmes uoltát meg únnia az igaz, miuel hofi az kjuánt hazáiában késöbben érkezik. Az jöendő kj múlásnak tudatlansága, az embereknek bizontalan: es midön kj ingien nemis uélné halálát, leg ottan [556] meg hal. Azért siessen kikj mind meg iobbitanj amj gonoszt cselekedet, hofi büneiben meg ne hallion, es egiüt ne uégezödgiék az élet az uétekkel. Az kiket éltekben az ördög az uétekre geriesz, azon forgodik haláloknak ideién, miképpen

öket hertelen az kinokra ragadgia. Bár igaz legien ember, éltében, de midön kj megien lelke ebböl az testből, fél es retteg, hoga az kinra ne méltassék. Az csendességgel ualo kj múlásnak hiuatallia, aiánlia az igaz emberekben életeknek uégét, hoga abbólis meg értessék a szent [557] Angialoknak társaságában jutotnak lennj, holot nehéz giötrödésnek túsakodása nélkül mennék kj ez halando testből. Az Jesus *Christus*, Istennek szent fia nagi tisztességgel fogadgia az ő szolgait, ez niomorúlt éltének táborából haza szállókat az örök boldogságban. Innét mondgia az Iegies Szüz az lelkj Enekeknek köniuében: Az én szeretöm ugimond, alá iöt az ő kértében az fü szerzámoknak ueteménj ágiához, hoga legeltesse magát az uetések között, es lilimokat szedgien. Alá iö, mert az Aniaszentegiházat látogatuán azokhoz iö nagiob malasztal, [558] kiket joszágos dolgoknak cselekedetiböl es példáiböl esmér jo hireknek illattiáual lennj felebaráttiokhoz. Az ueteméniek között legeltetik az kertben, midön az Lelkeknek joszágos dolgában giöniörködik. Lilimokat szedeget, midön az ő uálasztottit, ez életnek töuéről kedue szerént le metélj, es az örök életnek örömére öket által költöztetj. Effélékröl mondatik a soltárban: Drágalátos az Úrnak szine elöt az ő szentinek halála. A szöués fonálokban uégeződik, az embereknekis élete naponkint mind fotton fogj. Az uálasztot[559]taknakis lelkek halálok napián, nagi félelemben uadnak, bizontalanok léuén, az jutalomra mennéké kj ez uilágból, auagi az kinokra. Némel'j uálasztattak kedig az ő uégső határokon meg tisztúlnak aprolékos bünöktöl. Némelliek kedig halálok óráiánnis meg uidámodnak es örülnek az örökké ualo joknak elmélkedéséböl. Azért akarta az mindenható Isten halálunknak óráiát, auagi napiát nékünk el titkolnj, hoga az mindenkor bizontalan léuén, mindenkor aszt hidgiük hoga közel uagion, es annual inkább szorgalmatosb legien em[560]ber az jo cselekedetben, mennél inkább bizontalan az ő kj hiuatallia felöl. Az ördögök el ragadgiák az gonosz embereknek lelkeket az ő halálok napián, hoga ök legienek kínzók az büntetésekben, kik uoltanak tanácsok az uétkebben. Akkoron keresik meg az gonosz lelkek az ő munkáiokat, mikor az lélek kj megien az testből, es akkor forgattiák elöl az gonoszságokat melliekre bírtanak, hoga a szegénj lelket uélek egiüt az kinokra uonniák. Az hamis, gonosz ember halála után kínzódnj: az igaz kedig munkáia után bizuást niugszik.

Mert miképpen hogi az uáasztottakat [561] öruendeztetj az boldogság, azonképpen hinnj ualo dolog, hogi az bünösöket kj mulásoknak napiától fogua égetj az tüz. *Christus*ban nékem szerelmes Néném, azért rakogatom ezeket az te füleidben, hogi meg ércsed niluán, miuel hogi szükség nékünk az földj dolgokat mindenkor meg uetnönk, es halálunknak napiát mindenkor eszünkben tartanónk.

Halliad mit mond Szent Jacab apostolis: Micsoda ugimond, az mj életünk, hanem egi keués idejg fel tetsző pára? Aszt mondgia megént az bölcs: Ne dicsekedgiél az holnappal, mert nem tudod mit hoz magáual az érkezendő nap. Szükség [562] azért tiszteletes Néném, hogi szorgalmatosan iól élj, es naponkint az te életednek utóllára gondolkodgiál, hogi ez uilágnak édeskedésit meg uthessed, es az meniej jokat meg találhassad. Minden dolgaidban, az bölcsnek mondása szerént, gonold meg az te uégső dolgaidat, es soha *nem* uétkezel; mert hogi ha azt meg gondolod szorgalmatosan, ritkán, auagi soha *nem* uétkezel. Ennek okáért intlek tégedet édes Nénem, hogi ne öruendez ez uilágnak hiúságos dolgaiban, mert kétség nélkül meg kel halnod. Neis uessed reménségedet az idő szerént ualo dolgokban, mert *semminémü* okkal [563] el nem kerülheted az halált. Mjért öruendez a szegénj niomorúlt test az uilági dolgokban, meli az férgeknek ételekre készül? Eszt azért mondám, tiszteletes Néném, hogi soha el ne feletkezzél az te állapotodnak rendiről. Emlekezzél meg rola, hogi hamu uagi, es hamúá lészesz: *pogiuas* ismég porba mensz. mert *ugian* aszt mondá az úr az első embernek. Ved eszedben asztis, mit monda Szent Job maga felöl: Mint az rothadás, ugimond, meg emésztetem, es mint az ruha melliet az moli meg éssen. Vesd elődben oltalmúl az te haláلودnak emlekezetit. Ved elő magadnak az te kj mulásodnak [564] napiát. Az te haláلودnak napia mindenkor elmédben forogion, es annak emlekezetinek ereiúél tökéletesen meg ojjad magad az bünöktől es uétkektől. Amen.

Az Halálról. LXX. szó.

Kérlek tiszteletes Néném, halgasd meg az Bölcsnek imez modását: O Halál, mel'i keserü az te emlekezeted az embernek, kinek békesége uagion [565] az ö birtoka alat ualo jauaiban. Holot ismét aszt mondgia: Ô Halál io az te jtélted a szükölködö embernek, es a kj mind gazdagságában, morháíában, es ereiében meg fogiatkozik. Ehez hasonlo amit mond Szent Jsidorus: O halál, mel'i édes uagi az niomorultaknak, mel'i giöniörüséges uagi az keserüségben élöknek, mel'i öruendetes uagi a szomorúknak, es az kesergöknek. Véget uét az halál minden niaualiáknak ez uilágon: Határt mutat ez életben minden niomorúságnak; minden szerencsétlenséget el uészen. Határt uét az halál ez uilágon az embereknek az ö há[566]boruságokban: de iaj, mel'i késön érkezik az uárt es kiuánt halál. Job azért szerelmes Néném, io módgiáual meg halnj, hogi sem mint gonoszól élnj. Job hogi soha ne legien az ember ez uilágra, hogj sem mint örökké el szakadgion az boldogságtol.

Kérdés.

Szerelmes atiámfia, kérlek téged, mond meg nékem, kellé az halottakat siratnónk, auagi szerelmes meg hólt felebarátinkért keseregnök?

Felelet.

Szerelmes Néném, felellien meg erre tenéked Szent Isidorus: Noha ugimond, az kegiesseg siratnj had[567]gia az meg hólt hiueket, de mind az által az keresztiénj hit tiltia az érettek ualo mértéktelen sirást. Nem kel azért az meg holt hiueket annira siratnónk söt inkább hálákot kel adnónk érettek az Istennek, miuel hogi öket méltoztatta meg szabaditanj ez uilágnak niomoruságából, es hogi öket az hiuességnek, uilággosságnak, es békeségnek hel'jére (amint hiszszük) által költöztette. Az meg hólt hiueket nem kel siratnónk, kiket *nem* kétlönk az örök niugadolomra jutottaknak lennj. Tiszteletes Néném, halliad mégis mit mondok: Azok az emberek siratnj [568] ualók, kiket az ördögök nagi gialázattal el ragadnak: nem azok, kiket az Angialok tisztességgel fogadnak. Auagi azokat méltó siratnj, kiket az ördögök az pokolnak büntetésire uonszonak, es nem azok, kiket az angialok az paradicsomnak örö mire uisznek. Auagi azokat kel siratnj, kik halálok után, az ördögöktöl temettetnek el pokolban: nem azokat kik az angialok által hel'heztetnek

meniországban. Azokat illik siratnónk, az kik gonoszúl hálnak meg: nem azokat kik iól uégezik életeket. Sirassuk azokat kik gonosz halállal el foglal[569]tatnak: es nem azokat kik drágalátos halállal böcsültetnek. *Christus*nak édes Szüze, halliad mit mondok: Mikor az halottakat siratom, kik az úrban iól holtanak meg, magamnak ártok uéle, es ö nékik nem használok, holot az halottakon kesereguén törödöm, es azzal nékik semmit sem használok, magamnak kedig niluán ártok. Minekokáért azok sirassák testszerént az ö halottiokat, kik az fel támadást tagadgiák, auagi kik halálok után nem hiszik az fel támadást. Mj azért szerelmes Néném, kik hiszszük, miuel hogi az mj halottaink az *Christussal* [570] uralkodnak, nem kel érettek kesergenönk, hanem inkább jmádkoznónk: nem kel az halottakat test szerént siratnónk, hanem érettek az Istennek köniörgenönk, hogi az tisztító büntetésektől méltóztassa őket hamaráb meg mentenj.

Az Jtéletről. LXXI. szó.

Kétféle az Istennek ítéllete: egijk melliel még éltekben meg ítéltetnek az emberek: az másik melliel iöüendöre [571] fognak meg ítéltetnj. Minekokáért némelliek it ez uilágon meg ítéltetnek betegségek es szegénségek által, es ez uilágnak külömbféle háborúsági által, hogi az más uilágon meg ne ítéltessenek. Némellieknek azért tisztulásokra uagion az idő szerént ualo büntetés: némelljeknek kedig it kezdetik el kárhozattiok es az más uilágon készitetik tellies ueszedelmek. Némelliek ítéltetnek ez uilágon az háborúság által: némelliek kedig az más uilágon fognak meg jtéltetnj tűz által az keménj bjrónak ítéltetj szerint, holot még az igaznakis igazsága nem lészen bátorságos. Jnnét uagion amit az Úr felöl mond Szent Iob: Az ártatlant es az istentelent ö emésztj meg. Mert akkor e[572]mésztetik meg az Istentől az ártatlan, midön ugian azon ártatlanság jobban meg rostáltatuán, es meg uálasztatuán, az Istenj ártatlansághoz képest semmiué uálik. Meg emésztetik kedig az jstentelenis az Istentől, midön az istenj ítéltetnek uilágosságánál kj tetszik az ö jstentelensége, es igazán kárhozatra jtéltetik. *Christus* urunk az utólso ítéltetkor, az érdemeknek külömbisége szerént, szelédnek es

kegiesnek fog láttatnj az uálasztot hiueknek: az gonoszoknak kedig rettenetesnek fog tetszenj.

Kinek kinek a minémü lelkj esmerete uolt, ollian Biráia lészen az ítélletnek napián: ugi hogi az *Christus* ugian az ö csendes[573]ségében tökéletesen meg maraduán, csak azoknak láttassék rettenetesnek, kiket uádol az ö tulaidon gonosz lelkj esmeretek. Szerelmes Néném, halliad mit mond Szent Isidorus: Senkj nincsen bün nélkül, nemis lehet senkj bátorságos az Istennek jtéltj felöl, holot az hiuolkodo beszédekrölis számot kel adnók. Jaij nélkünk szegénj bünösöknek. Jaij nélkünk méltatlanoknak, mit fagonk mondanj az napon, kik nem csak hiuságos beszédekben, de cselekedetekben~~n~~is naponkint uétközök, es az gonosz dolgoktól soha meg nem szünönk? Ha az mindenható Istennek ítélletiben, [574] az igaz sem lészen bátorságos, mint lészen tahát nélkünk bünösöknek dolgónk? Hogi ha az keménj jtéllö birónak kérdésére, az igaz embernekis igazsága nem lészen bátorságos; medgiönk mj szegénj bünösök az napon, kik napról napra szaporitiuk büneinket? Ha az jtéltnek napián az igazis ollig iduözül: tahát mj kik számtalan bünöket cselekedtönk, houá legiönk az nap? Senkj az nap félelem nélkül nem lehet, mjkor mind az egek es az föld meg indúlandók; es mind az Elementumok az tüznek heüségétöl el oluadnak: meli nap[575]rol aszt mondgia Sophonias prophétais: Az a nap ugimond, haragnak napia, háborúságnak napia, niomorúságnak es boszszú állásnak napia, föl'ihönek es homálioságnak napia, trombita szónak es hangosságnak napia, holot az erőssis meg háborodik ijettében.

Kérdés.

Jaij édes atiámfia, uallion mit mondonk az nap, mikor az a nagi keménj ítéllö biro el iöuend? mert holot az ö el iöueteliröl emlekezetet tettél, engemet sirásra birtál. Elö hozuán te az jtéltnek rettenetes napiát, szemeimnek könhullásit meg inditottad.

[576] Felelet.

*Christus*ban nékem szerelmes Néném, iöl cselekedted, hogi ha az keménj ítéllö birótól ualo féltedben siránkoztál, mert minek előtte kj jelenniék az ítéllet napia, eleiben kel mennönk dicsérettel, es könij hullásinkat szine eleiben kel hel'ihetztetnönk. Mostan uagion az kellemetes jdö, es az iduösségnek napia. Innét mondatik az prophéta által: Keressétek

ugimond, az urat, míg meg találtathatik, hijátok segítségül ötet míg közel uagion. Ez életben nem látszik az Jtéllő biró, noha közel uagion: Az más uilágon kedig meg látszik, de mesz[577]sze léssen az jrgalmasságtól. Azért szerelmes Néném, szükség hogi keressük az urat tellies sziuel, es tellies elméuel, ez ielen ualo életben, ha az más uilágon meg akariuk ötet találj. Hogi ha ötet éltünkben tellies aietatosságból keressük, es egietemben az gonosz cselekedetektől el táuoazónk, jrgalmasságot találónk nála ítéletnek napián, miuel hogi kegies es irgalmas. Mert ő rola uagion meg irua. Édes, kegies az úr mindeneknek, es az ő köniörülésj minden cselekedetit felül múlliak. Azért szerelmes Néném, köniörögionk az rettenetes, keménj, es igaz látó itéllő bírónak könihullatással es tel[578]lies aietatossággal, hogi az ítélet napián, ne cselekedgiék mj uelönk az mj büneink szerént, hanem az ő jrgalmassági szerént, es hogi ne hadgia nekünk, az istentelenekkel egietemben hallanj amaz rettenetes keménj sententiát: Mennietekkel átkozottak az örök tűzben; de hogi engedgie az ő uálasztottiualegietemben ez drága szót hallanj: Jöijetek el én atiámnak áldottj, uegiétek el az országot, mel'i tjnéktek készitetet az uilágnak eredetitől fogua.

Az felüül ualo tanuságoknak intéséről. LXXII. szó.

[579] Jmmár szerelmes Néném, Jstennek kegielmességéből, az én szómnak haioiát az parthoz igazitom, de mégis mindazáltal, hozzád térek szóllásommal. Mert te kérted, hogi ualamj szent jntésnek tanúlságát irnék tenéked elődben. En kedig ha szintén nem ugi amint kellett uolna, mind az által Istennek segítségéből, amint tölem lehetet, a Szent Atiáknak jrásokból, az te tanúlságodra, sententiákat szedtem, mellieket ez köniuecskében az te szeretetednek eleó attam. Ihon azért *Christus*ban nékem szerelmes Néném, előtted uagion az jó életnek jntése. Adatot [580] tenéked az jora ualo életnek tanácsa, modgia, es formáia. Semmj tudatlanság immár téged az büntől meg nem ment. Tudod immár az jo életnek eszközeit. Oktalanságodból, auagi tudatlanságodból immár mentséget nem uehetsz: enniből immár nem mondhatod: Tudatlanságomból uétkesztem. Miért nem lehet mentséged? Mert uagion

jmmár Regulád es törüénied, melliet kellessék köuetned: uadnak Constitutioid; elődben uadnak immar mutatua az jó életre ualo parancsolatok: meg uagion immár tenéked mutatua, mint kellessék magadot uiselned az Istennek [581] házában: minémünek kellessék lenned, meg uagion immar néked ielentue. Tudod immár az parancsolatokat: tudod immar mj dolog legien igazán élnj. Meg lásd, azért hogi ez után meg ne ütközzél. Meg lásd, hogi ennek utanna a mit jonak es alkolmatosnak esmérsz lennj, alattomban el ne mulassad. Az törüének iouóltát meg utálliad, ha gonoszúl élsz uéle. Hogi ha mj iót oluasz, es aszt gonoszúl élúén meg ueted, igen uétkes leszesz az Isten elöt. Miért? Mert iob meg sem esmérnj az jduösségnek útát, hogi sem mint annak meg esmeretj után hátra térnj. Azért az el uett tudománnak aiándékiát mind [582] elmeddel es cselekedetteddel meg tarcsad. Telliesícs bé cselekedettel, amit meg tanultál elméddel. Tiszteletes Néném, mégis aszt hagiom tenéked, hogi nagi szorgalmatossággal tarcs meg es oltalmazd meg ennek az köniüünek intésit.

Szent Bernárd Kereméséről. LXXIII. szó.

Kérlek téged *Christus*ban szerelmes Néném, hogi ne restellied meg halgatnj, amit nagi kiuánua akarok tenéked mondanj: miuel hogi az *Christus*ban igen szeret[583]lek téged, azért tenéked meg mutatom az én lelkj esmeretemet. De holot az én büneimet tenéked meg ielentem, félek raita, hogi netalántán az te tiszta füleidet meg ne förtöztessem. Mind azáltal kérlek tégedet *Christus*ban szerelmes Néném, hogi meg bocás énnékem méltatlan szegénj bünösnek. En szegénj niomorúlt bünös, eleijtől fogua sok bünökkel az én életemet meg förtöztettem: mindenkor új bünökkel értem előbbj uétkeimet: mindenkor bünököt bünökhöz raktam, es giüitöttem: soha az büntöl uezsteg *nem* uóltam: [584] az mj iót kellett uolna cselekednem, aszt *nem* cselekettem: az mj gonoszt uiszontag *nem* kellett uolna cselekednem, szintén aszt cselekettem. En szegénj bünös *nem* uagiok mélto, hogi az égnek magosságát lássam, az én hamisságomnak es büneimnek sok uolta miát; mert az mindenható Istennek haragiát ellenem giújtottam, es számtalan sok gonoszságot ö

előtte gondoltam, montam, es cselekettem giermekségemtől fogua mind ez jelen ualo napig. En bódogtalan uétkesztem giermekségemben, uétkesztem iffiuságomban, de söt [585] az mj leg nagio, es ueszedelmesb, uétkesztem uénségembennis. Estem szegénj bünös feiem, az bünöknek sárában. Én uétkes ember, estem az bünnek uermében. En niaualiás bünös estem az gonoszságnak méli kuttiában. En boldogtalan estem az uétkeknek mélségében: leszállottam szegénj es bé keuerettem sok bünöknek ingouánios possadékában. El estem, iaij szegénj boldogtalan, es fel sem kelhetek magamtól. Téged azért kérlek *Christus*ban szerelmes Néném, segécs fel te engem az te jmádságodnak kezéuel. Niúics kj nékem az te jmádságodnak iob kezét, es uonjkj engem az én büneimnek [586] méliségéből. Adgiad az te esedezésednek kezét, es mencskj engem az gonoszságnak uerméből. Szerelmes Néném, bizonios uagiok benne, hogi ha te a mj fogadást tettél az *Christus*nak, aszt meg tartandod, tenekedis meg adatik az Corona örökké ualo uigasságodra, es nékemis bünösnek bocsánat adatik ez uilágon. Hogi ha te, amit az *Christus*nak fogadtál, aietatos sziuel bé telliesited, nékemis méltatlannak bocsánatot niersz; es te a szent szüzekkel egietemben, az meniejj dicsösséges agiasházban fogsz öruendeznj. Tiszte[587]letes szüz, bizonios uagiok, es nemis kételkedem benne, hogi az te szüz imádságod, bocsánatot nierhet nékem méltatlannak az én büneimről. Tiszteletes Néném, hogi ha te az Istennek szolgálattiában, fogadásod szerent, álhatatosan meg maradsz nékemis bünösnek engedelmet találsz, te kedig a szép szüzeknek kharok közöt, mind örökké fogsz öruendenj. Tiszteletes Szüz, kérlek halgasd meg figielmetesen amit mondok: Te uagi az én szerelmes, aietatos Nénem az *Christus*ban, kinek törekedése által, nem kétlem [588] fel tisztulásomat büneimnek rútságából. Hogi ha te tiszteletes Szüz, kellemetes szüz uagi az Jstennek; es ha te az Jesus *Christussal* te szerelmes Iegieseddel tisztán egi ágiban fekszel, ualamit kérsz ö töle az én iduösségemnek dolgában, könnien meg niered. Hogi ha te tiszta ölelgetéssel meg öleled az *Christust*, bizonnia bocsánatot nierhetsz énnékem bünösnek. Ha te szüzességednek kedues io illattiáual, az *Christus* ölelgetésihez ragaszkodol, nékem méltatlannak bocsánatot találsz. Ha az Jesus *Christust*, az meniejj Jegiest, mindenek fölöt szereted, es az ö édes szeretetiben meg niugszol: az én büneimnek óldozattiát

nierheted. Az édes Jesus [589] *Christus*, te szerelmes Jegiesed, meg nem szomorít téged, de ualamit kérsz meg adgia tenéked, kj téged örök társúl magának jegizet: mert ő igen szeret téged, kj az ő drágalátos szent uéréuel meg uáltot téged. Minekokáért az te szereteted az *Christusban*, lészen az én büneimnek bocsánattia. Mel'iben reménségemis uagion, ha te szerelmes Néném, kit én igen szeretlek, bé menendesz az *Christussal* az meniekezöre, az menieij ágiasházban. Te lészesz tiszteletes Néném az én uigasztalásom, az Istennek keménj es rettenetes ítélletj napián, holot minden büneimről es el mulatot dolgaimról számot kel adnom. Reménlem bizonyial, [590] hofi az te szent szüzességednek érdeme meg szállitia, es meg tágtíta az uétkemnek érdemlet büntetését. Amen.

Explicit Liber de Modo bene uiuendj. 21. Januarij, in die Sancta Agnetis uirginis et martyris. Anno dominj 1612.

[591] Az Köniüünek keresö Tábláia.

Az Hitről.

Az Reménségről.

Az Istennek malasziáról.

Az istenj Félelemről.

A szeretetről.

Az isteni szolgálatra térteknek kezdetekről.

Az Istenhez ualo térésről.

Az Világnak meg utállásáról.

Az öltözetről.

A sziünek töredelmességéről.

A szomoruságról.

Az Istennek szeretetiről.

[592] Felebarátunkhoz ualo szeretetről.

A szánakodásról.

Az Irgalmasságról.

A szenteknek példáiokrol.

Az Veszekedésről.

Az büntetés alatt való feníjtésről.
Az Engedelmisségről.
Az Alhatatosságról.
A szüzességről.
Az meg tartoztatásról.
Az Buiaságról.
Az Böitről, es ételben való meg tartoztatásról.
Az Részegségről.
Az Bünről.
Az bünöknek uallásáról, auagi az giuónásról, es az poenitentiáról.
Az *Communicálásról*.
[593] Az Gondolatról.
Az Vesztegségről.
Az Hazugságról.
Az hamis esküésről.
Az Rágalmazásról.
A Irégiségről.
Az Haragrol.
Az Giülöségről.
Az keueliségről.
Az kérkedésről.
Az alázatosságról.
Az békeségről.
Az Egiességről.
Az Türesről.
Az Betegségről.
A Fösuénségről.
Az kiuánságról.
A szegénségről.
A zugolodásról.
[594] Az Tulaidonrol.
Az Imádságról.
Az oluasásról.
Az Munkálodásról.
A soltár es dicséret mondásról.

Az munkalodo, es elmélkedő Eletről.
Az heába ualo szorgalmatosságról.
Az Vigiázásról.
Az okosságról.
Hogi az uilági aszszoniállatok el táuoztassanak.
Hogi ne keduellie a Szüz az férfiakkal ualo niáiaskodást.
Hogi a Szüz fussa az Jffiaknak társaságát.
Hogi a Szüz ne legien gonosz emberekkel.
[595] Hogi ne uegien a Szüz aiándekokat auagi leueleket titkon.
Hogi a Szüz aietatossan meg adgia amit az Istennek fogadot.
Hogi a Szüz aszt mindenkor meg gondollia, mj uégre iöt az
Clastromban.
Hogi a Szüz ne keressen az embereknek kedueskednj, az ö orcszáiának
szépségéuel.
Hogi a Szüz ne legien mértéktelen az neuetésben.
Hogi ne kiuánnion a Szüz uárasokat látnj.
Az Késértetről.
Az álmokrol.
Ez uilágon ualo életnek röuid uoltáról.
Az Halálról.
Az Jtéletről.
[596] Az feliül ualo tanuságoknak intéséről.
Szent Bernárd Kereméséről.

Személynévmutató

- Abiram (Abiron) 66, 67
Ábrahám 34, 35, 57, 119
Ádám 68, 87
Ágnes, Szent 11, 182
Ágoston, Szent 23, 34, 39, 51, 59, 74, 95, 166
Almási Tibor 12
Ambrus, Szent 63, 153
Ananiás 124, 125
Anna prófétaasszony 76
Anna, Sámuel anyja 41
Áron 66
Atanáz, Szent (Athanasius) 45
- Bártfai Szabó László 8
Bernát, Clairvaux-i Szent (Bernárd) 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 180, 184
Bitskey István 9
Bliemblin Erzsébet 8
Bocskai István 7
- Caesarius 141
Cassiodorus 23
Core →Korach
- Csáky Anna Franciska 11
- Dániel 57, 83, 172
Dátán 66, 67
Dávid 24, 25, 41, 57, 61, 64, 70, 80, 96, 99, 102, 120, 143, 153, 157, 163
Dina 80
Draskóczy István 12
- Ebeczky Sándor 7, 9, 10, 11, 12, 13, 15
Elizeus (Helisaeus) 124
Érszegi Géza 12
Esaiás → Izajás
Éva 87
Ezechias → Hiszkija
Ezekiel 19, 136
- Gechaszi (Giezi) 124, 125
Gergely, Szent, Nagy 40, 58, 64, 69, 122, 139, 141
Giezi → Gechaszi
- Helisaeus → Elizeus
Hieremias → Jeremiás
Hieronimus → Jeromos, Szent
Hiszkija (Ezechias) 107
Horn Ildikó 11
Horváth János 10
Humbelina 10
- István, I., Szent 10
Izajás (Esaiás, Isaiás) 74, 97, 99, 157
Izidor, Sevillai Szent (Isidorus) 16, 18, 33, 47, 51, 52, 64, 69, 73, 75, 78, 82, 89, 93, 94, 97, 139, 141, 156, 169, 173, 176, 178
Izsák 57
- Jakab, Szent 60, 104, 123, 126, 163, 167, 175
Jákob 57, 80, 134, 135, 172
Jancsó Éva 12
Jankovich Miklós 11
János, Szent, apostol 25, 47, 51, 57, 137
Jeremiás (Hieremias) 128, 165, 166, 169
Jeromos, Szent (Hieronimus) 38, 69, 75, 82, 145, 154, 167
Jób 33, 114, 119, 175, 177
Joel 85
Jónás 67
József, Jákob fia 57, 172
József, Mária jegyese 120, 172
Józsue 35, 57, 169
Júdás (Judás Scarioth) 69, 95, 118, 124, 125

Korach (Core) 66
 Korondi Ágnes 8, 10

 Lázár, Mária és Márta testvére 42
 Lázár, szegény 114
 Lea (Lia) 135
 Lót 35, 85

 Mária → Mirjam
 Mária Magdolna 42, 69, 76
 Mária (Mária Magdolna), Lázár és Márta
 testvére 135, 138
 Mária, Szűz 120, 172
 Meier, Gabriel 9
 Mirjam (Mária) 66
 Mózes 30, 57, 66

 Noé 85, 138

 Orbán, IV., pápa 11
 Oziás → Uzija

 Pál, Szent, apostol 18, 20, 23, 31, 42,
 46, 51, 53, 55, 57, 59, 66, 67, 69, 71,
 76, 84, 85, 87, 94, 95, 96, 108, 111,
 114, 115, 117, 119, 121, 122, 123,
 124, 126, 128, 130, 151, 164
 Pázmány Péter 9
 Péter, Szent, apostol 32, 41, 57, 87, 95,
 141
 Piszter Imre 9
 Pusch Ödön 8

 Rafael 41
 Ráhel 135, 136

 Salamon (Salomon) 17, 22, 26, 45, 46,
 51, 53, 55, 59, 62, 63, 64, 67, 68, 79,
 84, 85, 103, 117, 129, 141, 144, 160,
 163, 172, 173
 Sámson 80, 81
 Sámuel 41, 57, 66
 Sapphira → Szafira
 Saul 67, 168
 Schwarcz Katalin 8, 11
 Sicheim → Szichem
 Sophonias → Szofóniás

 Szabó Flóris 14
 Szafira (Sapphira) 124, 125
 Szelestei N. László 9, 12
 Szichem (Sicheim) 80
 Szofóniás (Sophonias) 178

 Tamás, Froidmons-i 10
 Timóteus 85
 Tóbiás 41

 Uzija (Oziás) 67

 Vargha Damján 8, 9, 10
 Várkonyi Fidél 9